

Zomernota 2021

Gemeente Raalte

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Aanbiedingsbrief	5
Hoofdstuk 1: Leeswijzer	9
Hoofdstuk 2: Actueel financieel beleid	11
2.1 De financiële positie geactualiseerd	11
2.2 Budgetafwijkingen 2021	12
2.3 Ontwikkeling algemene bestemmingsreserve	13
Hoofdstuk 3: Tussentijdse verantwoording per programma	14
3.1 Inleiding	14
3.2 Programma's	14
Programma 1: Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving	15
Programma 2: Integraal beheer openbare ruimte	17
Programma 3: Onderwijs, werk en inkomen	21
Programma 4: Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp	25
Programma 5: Duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie	28
Programma 6: Economie	30
Programma 7: Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed	33
Programma 8: Openbare orde en veiligheid	36
Programma 9: Bestuur en dienstverlening	39
3.3 Overzicht algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien	42
3.3.1 Treasury	42
3.3.2 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	42
3.3.3 Overige baten en lasten	45
Hoofdstuk 4: Investeringskredieten	46
4.1 Inleiding	46
4.2 Exploitatievoordeel doorschuiven kredieten	46
Hoofdstuk 5: Bedrijfsvoering	48
5.1 Inleiding	48
5.2 Medewerkers	48
5.3 Loonsom en egaliseringsreserve SPP	49
5.4 Toekomstgericht werken	49
5.5 DOWR	49
5.6 Interbestuurlijk toezicht	50
5.7 Transformatie Planning- en controlcyclus	50

5.8 Overige aspecten	50
Hoofdstuk 6: Sociaal domein	52
6.1 Inleiding.....	52
6.2 Sociaal domein breed.....	52
6.3 Stand van zaken Wmo.....	53
6.4 Stand van zaken Jeugd	54
6.5 Stand van zaken Participatie.....	56
6.6 Ontwikkeling reserves sociaal domein	57
6.7 Resumé	58
Hoofdstuk 7: Corona.....	59
7.1 Inleiding.....	59
7.2 Financiële stand van zaken	59
7.2.1 Inzet coronacompensaties rijk.....	59
7.2.2 Stand gemeentelijke stelpost	61
7.3 Resumé	62
Hoofdstuk 8: Stand van zaken bouwgrondexploitatie	63
8.1 Inleiding.....	63
8.2 Algemeen.....	63
8.2.1 Woningbouw	63
8.2.2 Bedrijvenmarkt	63
8.2.3 Actuele onderwerpen	63
8.3 Bouwgrond in exploitatie	64
8.4 NIEGG (Nog niet In Exploitatie Genomen Gronden)	68
8.5 Risico's.....	69
8.6 Reservepositie grondexploitatie	71
8.7 Parameters.....	73
9: Financiële overzichten	74
Bijlagen	79
Bijlage 1: Stand algemene bestemmingsreserve 2021	80
Bijlage 2: Overzicht mutaties in reserves 2021	81
Bijlage 3: Overzicht beschikbaar te stellen kredieten 2021	82
Bijlage 4: Stand van onvoorzien 2021 (structureel en eenmalig).....	83

Aanbiedingsbrief

Raalte, 17 augustus 2021

Onderwerp: vaststelling zomernota 2021

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u de zomernota 2021 aan. In de zomernota wordt de tussentijdse balans opgemaakt over het eerste halfjaar 2021.

Uitvoering begroting 2021

De uitvoering van de lopende begroting ligt, ondanks de nog steeds voortdurende coronasituatie, (grotendeels) op schema. Zo heeft uw raad de richtlijnen zonneparken in de gemeente Raalte 2.0, de regionale energie transitie 1.0, het programma wonen en het gemeentelijk rioleringsplan 2021-2030 vastgesteld. Met uw raad is onder andere van gedachten gewisseld omtrent het ontwikkelen van VTH beleid, de nota toekomstbestendige openbare ruimte en het transformatieplan sociaal domein. Daarnaast hebben op diverse beleids- en uitvoeringsterreinen de reguliere werkzaamheden zoveel mogelijk doorgang gevonden. Op enkele onderdelen is bewust geprioriteerd. Zo is het proces om te komen tot richtlijnen voor windenergie, het actieplan ondersteuning en waardering mantelzorgers en de actualisatie van het cultuurbeleidsplan getemporeerd.

Coronacrisis

De coronacrisis raakt nog steeds veel beleidsterreinen van onze organisatie. De inhoudelijke/ beleidsmatige gevolgen zijn verantwoord in de verschillende programma's, terwijl de financiële stand van zaken is weergegeven in de paragraaf corona. De verwachting is dat de rijkscompensatiemiddelen voldoende zijn om de financiële gevolgen van corona op te vangen. Dit geldt ook voor de door uw raad beschikbaar gestelde stelpost gemeentelijke coronamiddelen. De coronacrisis heeft ook veel gevolgen voor de manier van werken van onze medewerkers. De organisatie heeft zich in de afgelopen periode goed aangepast aan de beperkingen die het coronavirus veroorzaakt. Ondanks deze beperkingen is het werk 'gewoon' doorgegaan. Wel blijkt het langdurig werken op afstand een grote belasting op onze medewerkers te hebben en hierdoor neemt de druk op de organisatie toe. Een groot gedeelte van de organisatie is gedurende de coronaperiode rechtstreeks betrokken geweest met extra werkzaamheden door corona. Het gevolg hiervan is dat de ambtelijke organisatie tegen zijn grenzen aanloopt. Dit uit zich bijvoorbeeld in langere doorlooptijden van vergunningaanvragen.

De verwachting is dat de ervaring opgedaan tijdens de coronacrisis structurele gevolgen heeft voor de wijze waarop we (samen)werken. In DOWR-verband is daarbij een visie bepaald op het toekomstgericht werken en deze visie heeft ook invloed op de gemeentelijke huisvesting.

Richting de toekomst wordt er gewerkt aan een nieuw huisvestingsconcept waarbij nog meer dan nu zal worden uitgegaan van een concept waarbij de opgave (de aard van het werk) bepalend zal zijn voor de plek waar dit werk wordt uitgevoerd.

Actueel financieel beeld

Het financieel resultaat van deze zomernota laat een aanzienlijk positief resultaat zien voor het jaar 2021 en aanzienlijke nadelige resultaten vanaf het jaar 2022. Zie onderstaande tabel:

- is voordeel

Resultaat zomernota 2021	2021	2022	2023	2024
Voordelig	-€ 946.892			
Nadelig		€ 962.537	€ 1.046.173	€ 1.100.181

Het positieve resultaat voor het jaar 2021 wordt met name veroorzaakt door het eenmalig doorschuiven van kredieten van 2021 naar 2022 en volgende jaren. De nadelige resultaten vanaf het jaar 2022 worden voor een belangrijk deel veroorzaakt door de meerjarige (negatieve) resultaten van de meicirculaire 2021. Dit is een landelijk beeld. Hierbij is het goed te vermelden dat er de komende periode meerdere onderwerpen op de landelijke agenda staan welke van (grote) invloed kunnen zijn op de nu in de meicirculaire 2021 gepresenteerde cijfers. Het gaat hierbij om de toezegging van het kabinet voor extra middelen voor het beleidsterrein jeugd in 2022 en naar verwachting in de daaropvolgende jaren, de inzet van de landelijke VNG bij de onderhandelingen rondom de kabinetsformatie en de herijking van het gemeentefonds vanaf 2023. Deze ontwikkelingen zijn, logischerwijs, (nog) niet financieel vertaald in deze zomernota. Zie hoofdstuk 2 van deze zomernota waarin nader wordt ingegaan op het actueel financieel beleid en de belangrijkste budgetafwijkingen.

Daarnaast blijft het zaak de ontwikkelingen in het sociaal domein scherp te monitoren. We zien een sterke stijging op de uitgaven jeugdhulp. Deze uitgavenstijging kan in 2021 voor een belangrijk deel gedekt worden uit de ontvangen extra rijksmiddelen jeugdhulp 2021. Bij de begrotingsvoorbereiding 2022-2025 brengen we zowel de te verwachten uitgaven- als inkomstenstromen sociaal domein in beeld. Hierbij houden we rekening met de extra jeugdmiddelen in 2022 (€ 2, 46 mln.) en naar verwachting de daaropvolgende jaren. Een en ander conform de richtlijnen van het provinciaal toezicht.

Richting de begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025 vinden we het belangrijk dat we het door uw raad in de kadernota 2022-2025 'groen' geaccordeerde beleid zoveel mogelijk kunnen handhaven. Daarbij willen we de te verwachten mutaties bestaand beleid begroting 2022-2025, inclusief ontwikkeling algemene uitkering 2025 en de (te verwachten) extra gelden jeugdzorg in onderlinge samenhang bezien. Daarbij betrekken we ook de stelpost volumeontwikkeling sociaal domein en de ontwikkeling van de reserve sociaal domein. Ook de dan actuele (landelijke) gegevens kunnen van invloed zijn op het op te stellen financieel meerjarenperspectief. Uiteindelijk willen wij u een sluitende begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025 aanbieden. Daartoe komen we bij de begroting 2022 met nadere voorstellen aan uw raad.

Het niveau van de algemene bestemmingsreserve komt eind 2024 uit op € 8,03 mln. Dit is ca. 2 mln. lager dan bij het vaststellen van de jaarrekening 2020 werd voorzien en vindt zijn oorzaak in het per saldo meerjarig negatief resultaat van deze zomernota.

Stand van zaken bouwgrondexploitatie/ projectenrapportage 2021

In deze zomernota wordt de stand van zaken van de bouwgrondexploitaties weergegeven in de paragraaf grondexploitatie. Daarnaast is de jaarlijkse projectenrapportage gebiedsontwikkeling bij deze zomernota gevoegd. De voortgang van de grondexploitaties wordt hierin per complex nader toegelicht.

In 2021 zijn/worden de volgende bouwgrondcomplexen in exploitatie genomen:

- Locatie Timmermanshuis Nieuw Heeten (3 woon-werk kavels);
- Marissink Nieuw Heeten (35 woningen);
- Molenwijk Heino (99 woningen);
- Locatie Luttenbergerweg Luttenberg (52 woningen);
- Nieuw bedrijventerrein Heino (3,5 ha.).

Daarnaast is de verwachting dat in 2021 binnen het complex Franciscushof de herontwikkeling van de zuidrand planologisch kan worden afgerond (163 woningen).

De afgelopen jaren konden er winstnemingen gedaan worden op een aantal lopende grondexploitaties en dan met name het complex Salland II. Dit heeft een aantal jaren geleid tot een relatief grote afdracht van het surplus van de algemene reserve grondexploitatie ten gunste van de algemene bestemmingsreserve. In 2020 bedroeg deze afdracht € 2,8 mln.

De meer recent in exploitatie genomen complexen laten een ander beeld zien. Niet alle nieuwe grondexploitaties sluiten met een positief resultaat en daar waar wel sprake is van een positief exploitatieresultaat is dat resultaat relatief gering. Dit heeft een nadelig effect op de jaarlijkse winstneming en de afdracht van het surplus van de algemene reserve grondexploitatie. Daar waar in de afgelopen jaren sprake was van een forse storting in de algemene bestemmingsreserve, moet voor de komende jaren rekening gehouden worden met een beperktere of zelfs geen afroaming van de algemene reserve grondexploitatie.

Tot slot

Wij hopen dat deze zomernota 2021 voldoet aan uw informatiebehoefte en zien uit naar de behandeling in uw raad.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte,

de secretaris de burgemeester

Karin Cornelissen Martijn Dadema

Hoofdstuk 1: Leeswijzer

Als onderdeel van de budgetcyclus wordt u de zomernota 2021 aangeboden.

In hoofdstuk 2 is het actueel financiële beeld gepresenteerd waarin ook het resultaat van de meicirculaire 2021 is verwerkt. Ook zijn hier de grootste budgetafwijkingen en de ontwikkeling van de algemene bestemmingsreserve opgenomen.

In hoofdstuk 3 wordt informatie verstrekt over de ontwikkelingen binnen de diverse programma's. Via het 'verkeerslichtenmodel' is gerapporteerd of de in de begroting 2021 geformuleerde beleidsmatige doelstellingen op koers liggen en of deze binnen het budget behaald worden.

De betekenis van de stoplichten:

: Afwijkend van begroting zowel positief als negatief

: Dreigt af te wijken van begroting

: Conform begroting

Alleen de afwijkingen op de begroting (rood of oranje) zijn toegelicht.

In hoofdstuk 4 is de stand van zaken betreffende investeringskredieten weergegeven.

In hoofdstuk 5 is alle relevante bedrijfsvoeringsinformatie toegelicht.

In hoofdstuk 6 is het actuele beeld betreffende het Sociaal Domein en de reserve Sociaal Domein weergegeven.

In hoofdstuk 7 is het actuele beeld van de gevolgen van de coronacrisis weergegeven.

In hoofdstuk 8 is informatie over de bouwgrondexploitatie opgenomen. De toelichting op het verwachte resultaat en de voortgang per complex is in een apart boekwerk 'Projectenrapportage gebiedsontwikkeling 2021' opgenomen.

In hoofdstuk 9 is een totaaloverzicht van de financiële gevolgen van deze zomernota weergegeven.

In de bijlagen vindt u de stand van de algemene bestemmingsreserve, de mutaties in reserves, de beschikbaar gestelde kredieten en de stand van het onvoorzien.

Hoofdstuk 2: Actueel financieel beleid

2.1 De financiële positie geactualiseerd

Na vaststelling van de programmabegroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024 en het financieel resultaat van deze zomernota laat het financieel perspectief onderstaand geactualiseerd beeld zien:

Doorkijk financieel perspectief 2021-2024

Bedragen * € 1.000		S=structureel E=eenmalig		- is voordeel	
Omschrijving	S/E	2021	2022	2023	2024
Begrotingsresultaat 2021-2024 bij aanbidding programmabegroting 2021	S	-690	-878	-507	-191
	E	3.937	1.207	494	98
Totaal		3.247	329	-13	-93
Financieel resultaat zomernota 2021	S	100	462	853	1.062
	E	-1.047	501	193	39
Doorkijk financieel perspectief	S	-590	-416	346	871
	E	2.890	1.708	687	137
		2.300	1.292	1.033	1.008

In dit perspectief is nog geen rekening gehouden met de vertaling van het nieuw beleid uit de kadernota 2022-2025 (de groen gearceerde posten) en doortrekking bestaand beleid van 2024 naar 2025.

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt laat 2021 met name door het doorschuiven van een aantal kredieten nog een positief resultaat zien. Dit voordeel in 2021 zien we weer terug als nadeel in 2022 en volgende jaren. Daarnaast is het financieel beeld, met name in meerjarenperspectief, fors negatiever dan bij de begroting 2021-2024 is gepresenteerd. Belangrijkste oorzaak hiervan is dat de (negatieve) resultaten van de meicirculaire 2021 meerjarig zijn verwerkt. Omtrent de ontwikkelingen algemene uitkering is uw raad via een separate informatienotitie nader geïnformeerd. Richting de komende begroting 2022-2025 is bovenstaande doorkijk nog uiterst onzeker. Er staan de komende periode meerdere onderwerpen op de landelijke agenda welke van (grote) invloed kunnen zijn op de nu geschetste doorkijk financieel perspectief. Denk daarbij aan:

- De toezegging van het kabinet waarbij er landelijk voor 2022 1,3 miljard extra beschikbaar komt voor de uitvoering van de jeugdzorg. Vertaald naar Raalte betekent dit een extra bedrag van indicatief € 2,46 mln. Het kabinet en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben dat met elkaar afgesproken naar aanleiding van het oordeel van de Commissie van Wijzen. Voor de jaren na 2022 dient het oordeel als zwaarwegende inbreng voor de kabinetsformatie. Tegelijk committeren gemeenten en het Rijk zich nu al aan het maken van afspraken over maatregelen waarmee het jeugdstelsel op de lange termijn beter houdbaar wordt.

- Met betrekking tot de herverdeling gemeentefonds is er begin juli een nieuwe adviesaanvraag richting de Raad voor het Openbaar Bestuur gedaan op basis van een aangepast verdeelmodel (accuratere maatstaven sociaal domein en aanpassing verevening overige eigen middelen). Bij deze tweede adviesaanvraag zijn opnieuw de voorlopige resultaten per gemeente bekend gemaakt. Het voorlopig resultaat voor Raalte komt hierbij uit op 1 euro per inwoner negatief, nog gebaseerd op de cijfers 2017. Bij de eerste advies aanvraag kwam Raalte uit op een klein plus van 4 euro per inwoner. De actualisatie van de cijfers van 2017 naar 2019 volgt nog in een later stadium (in de loop van het 3e kwartaal 2021) en kan opnieuw tot wijzigingen van de cijfers leiden.
- De inzet van de landelijke VNG bij de onderhandelingen nieuwe kabinetsformatie. Alle inspanningen zijn erop gericht de financiële positie van gemeenten structureel te verbeteren en met het rijk tot overeenstemming te komen over inhoudelijke opgaven (klimaat en energie, regionale economie, wonen, sociaal domein en digitalisering).

2.2 Budgetafwijkingen 2021

De belangrijkste financiële meevallers zijn:

- Lagere kosten peuterwerk
- Teruggave Veiligheidsregio IJsselland positief resultaat op jaarrekening 2020
- Vrijval stelpost renteschommelingen
- Voordeel op kapitaallasten als gevolg van uitstel investeringen
- Voordeel doorschuiven eenmalige kredieten van 2021 naar 2022 (voordeel in 2021 is nadeel in 2022)

De belangrijkste financiële tegenvallers zijn:

- Personele inzet verstedelijkingsagenda
- Kosten opstellen visie dorpsrand Heino-N35
- Vervroegen raming krediet uitvoering centrumvisie Heino (nadeel in 2021 is voordeel in 2022-2024)
- Ondersteuning rechtmatigheidsverantwoording
- Hogere premie brandverzekeringen

2.3 Ontwikkeling algemene bestemmingsreserve

Het verloop van de algemene bestemmingsreserve is in onderstaande tabel toegelicht. Uit deze tabel blijkt, dat de algemene reserve uitkomt op een bedrag van € 8,03 mln. per ultimo 2024. Bij de programmabegroting 2021, respectievelijk de jaarrekening 2020 was per ultimo 2024 een saldo voorzien van € 7,28 en € 9,99. In dit verloop is nog geen rekening gehouden met de vertaling van het nieuw beleid uit de kadernota 2022-2025 en doortrekking bestaand beleid van 2024 naar 2025.

Stand algemene bestemmingsreserve

Bedragen * € 1.000.000

- is voordeel

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Verwachte stand per 1 januari	-17,59	-11,51	-10,13	-9,04
Mutaties 2021 (inclusief bestaande claims)	2,09			
Doorschuiven kredieten 2020 naar 2021 en verder	1,53	0,09	0,05	
Korting (10 euro) op tarief afvalstoffenheffing 2021	0,16			
Dekking begrotingsresultaat 2021-2024	3,25	0,33	-0,01	-0,09
Financieel resultaat zomernota 2021	-0,95	0,96	1,05	1,10
Verwachte stand per ultimo jaar	-11,51	-10,13	-9,04	-8,03

Hoofdstuk 3: Tussentijdse verantwoording per programma

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt informatie verstrekt over de ontwikkelingen met betrekking tot de doelstellingen binnen de diverse programma's.

In paragraaf 3.3 *Algemene dekkingsmiddelen* zijn de ontwikkelingen op verschillende thema's zoals het renteresultaat, de uitkomsten van de meicirculaire 2021 van het Rijk en de dividenduitkeringen gerapporteerd.

3.2 Programma's

Via het 'verkeerslichtenmodel' is gerapporteerd of de in de begroting 2021 geformuleerde beleidsmatige doelstellingen op koers liggen en of deze binnen het budget behaald worden. Doelstellingen worden per programma beoordeeld.

De betekenis van de stoplichten:

- : Afwijkend van begroting zowel positief als negatief
- : Dreigt af te wijken van de begroting
- : Conform begroting

Alleen de afwijkingen op de begroting (rood of oranje) zijn toegelicht.

De gemeente Raalte kent de volgende programma's:

1. Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving
2. Integraal beheer openbare ruimte
3. Onderwijs, werk en inkomen
4. Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp
5. Duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie
6. Economie
7. Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed
8. Openbare orde en veiligheid
9. Bestuur en dienstverlening

Programma 1: Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving

Portefeuillehouder: Wethouders W. Wagenmans en D. Melenhorst

Programmacoördinator: Domeinmanager H. Lantink

Maatschappelijk doel: Samen met onze inwoners en ondernemers bereiden we ons voor op de implementatie van de Omgevingswet per 1 januari 2022. We spelen in (waar mogelijk proactief) op de veranderende dynamiek in het buitengebied en zien kansen om agrarisch ondernemerschap en 'ander' ondernemerschap samen mogelijk te maken.

Het is goed wonen in de gemeente Raalte, waarbij wij gaan voor aantrekkelijke en leefbare (winkel)centra in alle kernen. In alle kernen moet woningbouw mogelijk zijn. We stemmen woningbouw af op de vraag, waarbij de meeste aandacht uitgaat naar starters en senioren. Inzicht in de huidige en toekomstige woningmarkt blijft hierbij van belang. Voor een vitale en leefbare gemeente zijn, naast een aantrekkelijk voorzieningenniveau, goede en veilige verkeersverbindingen (wegen en spoor) essentieel. Niet alleen het lokale wegennet, inclusief fietsvoorzieningen, maar ook het hoofdwegennet moet daarvoor op orde zijn.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We zorgen voor de implementatie van de Omgevingswet. De nieuwe wet vraagt om een andere manier van werken. Hierbij staat voorop dat we inspelen op initiatieven, integraliteit en meer bestuurlijke afwegingsruimte.		
Acties:	1.1 Uitwerken van de programma's die uit deze kernopgaven voortvloeien. 1.2 Meewerken aan initiatieven. Ruimtecoach is aanspreekpunt. 1.3 Uitvoering geven aan nieuwe en duurzame invulling van het buitengebied via 'Kracht van Salland'.		
Doel:	2. We verbeteren de verkeersveiligheid en bereikbaarheid, onder andere door uitvoering te geven aan de Marsroute voor de N35, inclusief verkeersveiligheidsmaatregelen, realisatie van knooppunt Raalte en de verkeersagenda.		
Acties:	2.1 Blijven inzetten om besluitvorming over opwaardering van de N35 op de (landelijke) politieke agenda te krijgen. 2.2 Uitvoering geven aan de verkeersagenda. Integraal bekijken en afwegen van onveilige verkeerssituaties samen met betrokkenen.		
Toelichting:	De N35 aanpak kent een korte en een lange termijn. Korte termijn aanpak N35 betreft Meer Veilig 3 (MV3), Knooppunt Bos, Kavelruil en 't Fiester en lange termijn aanpak is de Marsroute. Een aantal projecten in de korte termijn aanpak van de N35 dreigt financieel en inhoudelijk af te wijken van de begroting. Zo schuift de planning van het project MV 3 op. Dit heeft financiële consequenties, maar de omvang hiervan is nog niet duidelijk.		

Doel:	3. Samen met de Omgevingsdienst IJsselland zorgen we voor vergunningverlening, toezicht en handhaving in het fysieke domein.		
Acties:	3.1 Vergunningsverlening, toezicht en handhaving is risicogestuurd vanuit 'de bedoeling van de regels'. Nieuw toezichts- en handhavingsbeleid wordt vastgesteld.		

Overige aspecten

Ruimtecoach duurzame initiatieven	Uit de evaluatie zonneparken en de behandeling van deze initiatieven in de raad is de behoefte gebleken om extra in te zetten op 'dialogoog met de omgeving' en lokaal eigenaarschap'. Dit is actief opgepakt en ingevuld door extra inzet van de ruimtecoach duurzame initiatieven.		
Toelichting	Voorgesteld wordt eenmalig € 35.000 te ramen voor de inzet van een ruimtecoach duurzame initiatieven.		
Extra kosten verkabeling hoogspanningslijnen	Het decentrale deel van de verkabelingskosten bedraagt op basis van de kostenraming uit het basisontwerp voor de gemeente een bedrag van € 591.800. In de begroting 2021 is rekening gehouden met een bijdrage van € 550.000. Per saldo wordt € 41.800 extra van de gemeente gevraagd. Uw raad heeft besloten om deze kosten op te nemen in de Zomernota.		
Toelichting	Voorgesteld wordt het budget voor verkabeling hoogspanningslijnen met € 41.800 te verhogen.		
Personele inzet verstedelijkingsagenda	We hebben een forse woonambitie. Om deze waar te maken, sluiten we onder ander aan bij de verstedelijkingsagenda van de Regio Zwolle. Om onze belangen en inzet goed te waarborgen, is in de kadernota 2022 personele inzet voor de woonopgave/verstedelijkingsagenda opgenomen. Het proces van de verstedelijkingsagenda is nu al gaande.		
Toelichting	Voorgesteld wordt eenmalig € 50.000 te ramen voor de verstedelijkingsagenda.		
Visie dorpsrand Heino-N35	Er zijn diverse ruimtelijke, economisch en infrastructurele ontwikkelingen gaande in Heino. Besloten is om op hoofdlijnen een (ruimtelijke) visie voor de zone tussen het dorp en de N35 op te stellen. Daarin worden de toekomstige gebiedsontwikkelingen in een breed verband in beeld gebracht.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om voor dit proces eenmalig € 75.000 te ramen voor ambtelijke uren, extern adviesbureau en participatietraject.		

Programma 2: Integraal beheer openbare ruimte

Portefeuillehouder:	Wethouder J. van Loevezijn
Programmacoördinator:	Domeinmanager R. van Harten

Maatschappelijk doel: Onze openbare ruimte is het visitekaartje van de gemeente, waarbij wij het gebruik en de gebruiker centraal stellen. Wij werken aan een toekomstbestendige woon-, werk- en leefomgeving voor de inwoners, ondernemers en bezoekers. Daarnaast willen we de betrokkenheid van de gebruikers van de openbare ruimte bij het beheer en onderhoud ervan vergroten. Ook de gemeentelijke gebouwen die meestal rechtstreeks door inwoners van Raalte gebruikt worden, dienen in goede staat en voldoende toekomstbestendig te zijn.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We brengen de gevraagde kwaliteit en het benodigd budget voor het beheer en onderhoud met elkaar in balans. Dit speelt bijvoorbeeld bij wegbeheer, gebouwenbeheer en het boombeheer.		
Acties:	1.1 Uitvoering van een pakket van maatregelen wegbeheer en boombeheer.		
Toelichting:	1.2 Opstellen en actualiseren van beheerplannen. Wij werken aan het in balans brengen van de opgave en de middelen. Middels het uitvoeren van het programma voor de korte termijn volgens de nota 'Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte' zien wij een ontwikkeling waarbij een grote, integrale en gebiedsgerichte opgave op ons afkomt waarvoor de huidige beschikbare middelen ontoereikend zijn.		
Doel:	2. We brengen de opgave om de openbare ruimte toekomstbestendig, waaronder levensloopbestendig, te maken in beeld.		
Acties:	2.1 Ontwikkelen beleid meerjareninvesteringsprogramma voor de vervangingsopgave in de openbare ruimte.		
Doel:	3. Het versterken van de biodiversiteit en de groene woon- en leefomgeving.		
Acties:	3.1 Het verder uitwerken van 'Groen, samen doen!' Versterken van biodiversiteit en de betrokkenheid van inwoners bij het groen. 3.2 Actief bezig verder ontwikkelen van plannen ter verbetering van de biodiversiteit.		
Doel:	4. We implementeren de duurzaamheidsdoelstellingen.		
Acties:	4.1 Uitvoeren investeringsvoorstel rond de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen. 4.2 Inspelen op de klimaat- en duurzaamheidsopgave door dit mee te nemen bij planontwikkeling en uitvoering.		

Toelichting:

Verduurzaming gemeentelijke gebouwen

De ontwerpfase voor de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen is vertraagd. Dit heeft ook gevolgen voor de planning en het budget van de uitvoeringsfase, welke hierdoor deels doorgeschoven wordt naar 2022. De aanbesteding en gunning heeft intussen plaatsgevonden. Het budget lijkt tot op heden toereikend.

Brandstoffen voertuigen buitendienst

Als gemeente conformeren wij ons aan de landelijke doelstelling zoals opgenomen in het Klimaatakkoord. In 2030 willen we in de gemeente Raalte 49% minder CO₂ uitstoten en per 2050 energieneutraal zijn. Ook in de interne bedrijfsvoering verminderen we onze CO₂ uitstoot. Bij de aanbesteding van brandstof gaan we deels over van GTL (Gas-To-Liquid) naar HVO (Hydrotreated Vegetable Oil) brandstof. Deze HVO brandstof zorgt voor een lagere CO₂-uitstoot. Door in het totaal van de brandstoffen een HVO percentage van 30% te hanteren kan een CO₂-reductie van 27% worden gerealiseerd. De kosten voor HVO brandstof liggen hoger dan die van GTL brandstof. Door deels HVO aan te schaffen komt er bovenop de reguliere dieselprijs een meerprijs van ongeveer €10.000 per jaar.

Voorgesteld wordt de jaarlijkse meerkosten voor brandstoffen van € 10.000 structureel te ramen.

Doel:	5. De gemeente Raalte heeft in 2050 de openbare ruimte aangepast om hittestress, wateroverlast, overstromingen en verdroging zoveel mogelijk tegen te gaan (klimaatadaptatie).		
--------------	--	---	---

Acties:	5.1 Ondersteunen initiatieven voor de aanleg van klimaatadaptieve schoolpleinen. 5.2 Ontwikkelen en vaststellen van de ambitie en klimaat adaptief beleid in overleg met betrokkenen.
----------------	--

Doel:	6. De gemeentelijke gebouwen zijn functioneel te gebruiken en kennen geen achterstallig onderhoud (conditiescore 3).		
--------------	--	---	---

Acties:	6.1 Geven uitvoering aan het Meerjarenonderhoudsprogramma voor de gemeentelijke gebouwen.
----------------	---

Overige aspecten		
Machine eikenprocessierups bestrijding	Aanschaf machine ten behoeve van de bestrijding van de eikenprocessierups om de bestrijding deels zelf uit te voeren. Het doel is enerzijds een betere regie op uitvoering, waardoor er optimaal gecommuniceerd kan worden over het moment van spuiten. Anderzijds is spuiten met nematoden minder schadelijk voor andere rupsen. Het is goedkoper om het spuiten met nematoden door eigen personeel uit te voeren. De kosten voor de machine om dit te bestrijden zijn € 27.750. Na evaluatie wordt bepaald hoeveel uren van de eigen dienst hiermee gemoeid zijn. Hier staat tegenover dat de externe kosten lager zullen zijn.	
Toelichting	Voorgesteld wordt om voor de eikenprocessierupsmachine een krediet beschikbaar te stellen van € 27.750, waarvan de kapitaallasten € 4.052 bedragen. Dit kan gedekt worden vanuit het externe budget plaagdierenbestrijding.	
Vorbereidingskrediet G. Norpplein	SallandWonen is voornemens om de woningen aan het G. Norpplein in Luttenberg te renoveren in 2022. Zowel de woningen als de woonomgeving zijn sterk verouderd. Aansluitend op de opgave van SallandWonen zijn wij voornemens de openbare ruimte toekomstbestendig in te richten. Om dit te kunnen voorbereiden is een krediet van € 20.000 nodig. Bij de Kadernota 2022 is besloten om voor de uitvoeringskosten middelen beschikbaar te stellen.	
Toelichting	Voorgesteld wordt een krediet te ramen van € 20.000 en dit te dekken vanuit de reserve stedelijke vernieuwing.	
MOK-werf	De MOKwerf is door Monumentenwacht geïnspecteerd, hieruit bleek dat restauratie nodig was. Het college heeft in maart 2021 besloten om deze restauratie uit te laten voeren. De noodzakelijke kosten van € 38.000 worden ten laste gebracht van het huidige onderhoudsbudget. Dit onderhoudsbudget dient met hetzelfde bedrag verhoogd te worden.	
Toelichting	Voorgesteld wordt het huidige onderhoudsbudget met € 38.000 te verhogen en dit te dekken vanuit de reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen.	
Vervanging voertuig buitendienst	Eén van de voertuigen is toe aan vervanging. De vervangingswaarde waarmee reeds rekening is gehouden in de begroting, gebaseerd op dieselaandrijving, betreft € 18.100. Dit type voertuig wordt echter niet meer geproduceerd als diesel variant. Dit voertuig zouden we willen vervangen door een elektrisch aangedreven variant. Ook om ervaring op te doen met elektrische voertuigen. De meerkosten voor elektrische voertuigen zijn echter aanzienlijk hoger dan de kosten voor brandstof aangedreven voertuigen. De kosten van een elektrische variant betreffen € 47.000.	

Toelichting	Voorgesteld wordt een aanvullend krediet, voor de meerkosten van € 28.900 te ramen. Dit resulteert in een structurele extra kapitaallast van € 4.219. Dit kan deels gedekt worden door een besparing op de brandstoffen van € 800 per jaar.		
Voorbereiding Schoonhetenseweg	Als gevolg van een intensiever participatietraject en extra benodigd advies is het beschikbaar gestelde budget onvoldoende gebleken. Nu de visie voor de Schoonhetenseweg is vastgesteld, is er behoefte om een verdiepingsslag te maken op de kostenraming. De aanvullende kosten hiervoor bedragen € 30.000.		
Toelichting	Voorgesteld wordt de extra middelen voor het voorbereidingskrediet van de Schoonhetenseweg van € 30.000 te ramen en dit te dekken vanuit de reserve wegen.		
Vervangen duikerbruggen	De vervanging van de duikerbrug aan de Pruimersallee is gereed. Wel viel deze aanbesteding aanzienlijk hoger uit dan vooraf ingeschat. Ook valt de raming van de brug in de Hogeboeksweg hoger uit dan de initiële raming. De meerkosten voor beide bruggen zijn in totaliteit € 82.500. Voornaamste redenen voor deze overschrijding zijn de nieuwe veiligheidseisen en prijsverhogingen voor arbeid en bouwstoffen.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om voor de vervanging duikerbruggen een aanvullend krediet van € 82.500 te ramen, waarvan de kapitaallasten € 3.795 bedragen.		

Programma 3: Onderwijs, werk en inkomen

Portefeuillehouder: Wethouders J. van Loevezijn en G. Toeter

Programmacoördinator: Domeinmanager T. Schrör

Maatschappelijk doel: Onze ambitie is dat iedereen naar eigen vermogen kan blijven participeren in de samenleving. We streven hierbij naar een inclusieve arbeidsmarkt, een arbeidsmarkt waarin iedereen kan meedoen. Onderwijs en overheid faciliteren de ondernemers daarbij. Voor inwoners die (tijdelijk) niet mee kunnen doen, bieden wij een vangnet.

Inwoners zijn financieel gezond, hebben werk, gaan naar school, hebben een sociaal netwerk en zijn voldoende zelfredzaam. Signalen van armoede en laaggeletterdheid worden vroegtijdig gesignaleerd. Zo willen we zo veel mogelijk problemen voorkomen. Waar dit niet lukt bieden we ondersteuning om de problemen aan te pakken. Wij kiezen daarbij voor een integrale en op het gezin/huishouden gerichte aanpak, waarbij ondersteuning op het gebied van zorg, jeugd, onderwijs, werk en inkomen gecombineerd wordt.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We bieden ondersteuning aan wie (tijdelijk) niet kan voorzien in het eigen inkomen en recht heeft op een uitkering.		
Acties:	1.1 Actief ondersteunen van inwoners die aangewezen zijn op een uitkering. 1.2 Verkennen hoe we nog beter samen met het UWV op kunnen trekken bij de begeleiding van inwoners met een WW-uitkering.		
Doel:	2. Inwoners doen maximaal mee naar eigen vermogen.		
Acties:	2.1 Begeleiden van werkzoekenden zoveel mogelijk naar betaald werk. 2.2 Met inwoners die niet in staat zijn om te werken, kijken we op welke manier zij wel een bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij.		
Doel:	3. We werken aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt, om ervoor te zorgen dat er nu en in de toekomst passend werk beschikbaar is voor onze inwoners.		
Acties:	3.1 Werken aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt en aan een lokale vertaling van de Human Capital agenda in de vorm van een lokaal actieplan.		
Doel:	4. Ons minimabeleid stelt inwoners met een laag inkomen in staat om mee te doen, inwoners weten de inkomensondersteunende regelingen te vinden en benutten. Armoede onder kinderen wordt zoveel mogelijk voorkomen.		

Acties:	4.1 Digitaliseren van het aanvraagproces voor de minimaregelingen. 4.2 Nog verder versterken van het netwerk van partners om armoede te signaleren. 4.3 en 5.1 Onderzoeken van de beste optie voor het vormgeven van de toegang voor inwoners in armoede en inwoners met schulden. 4.4 en 5.2 Daar waar nodig, actief verwijzen van inwoners met een laag inkomen.		
Doel:	5. Schulden worden vroegtijdig gesignaleerd en het aantal inwoners met problematische schulden dringen we terug.		
Acties:	5.3 We kijken integraal naar de oorzaak en de gevolgen van de problematische schulden en stemmen stappen af wanneer er ook andere ondersteuning in het gezin is. 5.4 Verder bouwen aan afspraken met schuldeisers over vroegsignalering van betalingsachterstanden, aan voorlichting, preventie en nazorg.		
Doel:	6. Signaleren en terugdringen van laaggeletterdheid is een integraal onderdeel van de dienstverlening en het beleid in het sociaal domein.		
Acties:	6.1 Aan de slag gaan met de doelen uit de landelijke vervolgaanpak Tel mee met Taal. Vertalen van het regionale beleidsplan naar een lokale aanpak. Gebruiken van nieuwe manieren om de groep inwoners met Nederlands als eerste taal te bereiken. 6.2 Toegankelijk maken van informatie voor iedereen. Betrekken van laaggeletterden bij het vormgeven van informatie en aanvraagprocessen.		
Doel:	7. Voor jongeren is er een sluitende aanpak. Jongeren gaan naar school, hebben werk of een passende dagbesteding.		
Acties:	7.1 Gaan aan de slag met thema's, zoals integrale ondersteuning van jongeren in een kwetsbare positie, jongeren in beeld hebben en houden en het duurzaam naar werk begeleiden van jongeren. 7.2 Blijven investeren op de verbinding tussen het onderwijs, de leerplichtambtenaar, RMC-consulent en het Centrum voor jeugd en gezin.		
Doel:	8. Kinderen in de gemeente Raalte worden optimaal voorbereid voor de basisschool, doordat er de mogelijkheid is om deel te nemen aan de voorschoolse voorzieningen. Voor de kinderen met een ontwikkelingsachterstand is er extra ondersteuning in de vorm van voor- en voerschoolse educatie.		

Acties:	8.1 Uitvoering geven aan plan van aanpak samen met de Voor- en Vroegscholen om de kwaliteit van VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie) te verbeteren.
Toelichting:	8.2 Inzetten op integrale leerroutes waarbij de inburgeraar naar vermogen taalvaardigheden ontwikkelt. Net als afgelopen jaren zijn in 2021 de verwachte kosten peuterwerk lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat de meeste ouders in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag in verband met de goede werkgelegenheid. Ze hoeven dus geen beroep te doen op de subsidie van de gemeente. Ook is er eind 2020 een kostprijsonderzoek uitgevoerd die voor het budget peuterwerk gunstiger is uitgevallen. Op het budget peuterwerk ligt een structurele taakstelling van € 28.000 in 2021, oplopend naar € 48.000 in 2022 en € 69.000 vanaf 2023. Voorgesteld wordt om aanvullend op de taakstelling in 2021 € 80.000 en in 2022 € 21.000 ten gunste te brengen van de algemene middelen.

Doel:	9. Vanaf het moment dat de statushouder aan de gemeente Raalte gekoppeld is, investeren we in de integratie en participatie van de statushouder in de Raalter samenleving. We zijn klaar voor de nieuwe rol die de gemeente per 1 juli krijgt met de nieuwe Wet Inburgering.		
Acties:	9.1 Statushouders hebben bij aankomst goed contact met de gemeente en krijgen begeleiding vanuit vluchtelingenwerk. 9.2 Inzetten op integrale leerroutes waarbij de inburgeraar naar vermogen taalvaardigheden ontwikkelt. 9.3 Onderzoeken welke onderdelen van de nieuwe Wet inburgering lokaal en welke onderdelen (sub)regionaal ingeregeld moeten worden.		

Doel:	10. Tijdig contact en ondersteuning bieden voor kwetsbare groepen zoals ZZP'ers.		
Acties:	10.1 Inzetten op actief contact met ondernemers om door middel van tijdige ondersteuning problemen bij ondernemers te voorkomen. 10.2 Verbinding leggen tussen het ZP Loket Raalte en het Regionaal Bureau Zelfstandigen.		

Overige aspecten

Uitvoering nieuwe regelingen	In 2021 hebben wij lokaal 2 nieuwe rijksregelingen uit het corona steunpakket uitgevoerd: de Tozo en de Tonk. Vanuit de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (Tozo) voorziet de gemeente ondernemers (inclusief ZZP-ers) van een aanvullende uitkering voor levensonderhoud, wanneer hun inkomen door de maatregelen rondom corona onder het minimum zijn gedaald. Ook kunnen ondernemers binnen de Tozo een bedrijfskrediet aanvragen. Eind mei 2021 maken er nog 58 inwoners gebruik van de inkomensondersteuning. Voor de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (Tonk) is lokaal beleid geformuleerd. De regeling komt inwoners tegemoet die door de gevolgen van de coronacrisis moeite hebben met het betalen van de vaste lasten. Eind mei 2021 maken 18 huishoudens gebruik van deze regeling.	
Toelichting	N.v.t.	

Programma 4: Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp

Portefeuillehouder: Wethouder G. Toeter

Programmacoördinator: Domeinmanager T. Schrör

Maatschappelijk doel: Onze ambitie is dat iedereen naar vermogen kan blijven participeren in de samenleving. Voor mensen die daarbij –naast de eigen mogelijkheden en ondersteuning door het eigen sociale netwerk- extra ondersteuning nodig hebben, zorgen wij voor een goed pakket aan laagdrempelige algemene voorzieningen. Dit doen we in samenwerking met onze maatschappelijke partners. In situaties waarin dit niet voldoende is, organiseren wij gespecialiseerde en individuele voorzieningen die aanvullend zijn op de eigen mogelijkheden van inwoners en hun omgeving. Wij kiezen daarbij voor een integrale en op het gezin/huishouden gerichte aanpak, waarbij ondersteuning op het gebied van zorg, jeugd, onderwijs, werk en inkomen gecombineerd wordt.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We voorkomen dat er problemen ontstaan of groter worden door tijdig signaleren, aanpakken en preventie van problemen die een risico zijn voor de zelfredzaamheid. Zoals problemen in de ontwikkeling van kinderen, de lichamelijke en geestelijke gezondheid (onder andere gezonde leefstijl), opvoeding, zelfstandig wonen, dagbesteding of in de relatie, gezin of sociaal netwerk.		
Acties:	1.1 Vergroten van de bekendheid van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), samenwerking uitbreiden en meer preventieve activiteiten aanbieden. 1.2 Versterken van de samenwerking van alle organisaties met het project Kansrijke Start. 1.3 Werken aan een sterk Veilig Thuis IJsselland dat nauw samenwerkt met het lokale team. 1.4 Ondersteuning van het gemeentelijke programma Raalte gezond van het programma Cool 2B Fit. Inzetten voor het creëren van meer rookvrije omgevingen. Aandacht voor alcoholgebruik door jongeren. 1.5 Gereed hebben van een nieuw Actieplan Ondersteuning en Waardering Mantelzorgers. Gezamenlijk kijken hoe de ondersteuning en waardering van Mantelzorgers de komende jaren vorm gaat krijgen in Raalte.		
Toelichting:	Een traject rondom een nieuw Actieplan was ingestoken vanuit het nadrukkelijke uitgangspunt dat we met veel (groepen) mantelzorgers in gesprek wilden over hun behoeften en ervaringen. Ook individuele gesprekken indien nodig. Dit is helaas door de corona-maatregelen niet mogelijk geweest. In overleg met Mantelzorgondersteuning Raalte (Evenmens, Carinova) en overige partners die betrokken zijn, is besloten in januari 2022 opnieuw met elkaar het traject op te pakken met als insteek een nieuwe start rond 1 april 2022.		

Doel:	2. We zorgen voor goede randvoorwaarden, zodat senioren, mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking of (psychische) kwetsbaarheid op een verantwoorde manier en zo zelfstandig mogelijk in hun eigen huis en omgeving kunnen (blijven) wonen.		
Acties:	2.1 Vorm geven aan passende cliëntondersteuning voor elke doelgroep en bevorderen bekendheid van onafhankelijke cliëntondersteuning. 2.2. Doorlopend meedoen aan het Actieplan Zelfstandig Thuis Wonen.		
Doel:	3. We bieden passende ondersteuning. Inwoners (van alle leeftijden) die het niet op eigen kracht redden, ontvangen adequate (maatwerk)ondersteuning.		
Acties:	3.1 Doorontwikkelen en implementeren van het inkoopmodel voor de specialistische jeugdhulp en nieuwe contracten afsluiten voor de periode vanaf 2022. 3.2 Vaststellen nieuwe regionale visie op de specialistische jeugdhulp.		
Doel:	4. We geven verder uitvoering aan de transformatie van het sociaal domein. Onze uitgangspunten en randvoorwaarde daarbij zijn: - Het perspectief van de inwoner is ons uitgangspunt. - We zorgen voor een vast en vertrouwd aanspreekpunt per inwoner. - We doen wat nodig is, ook als we daarvoor buiten de gebaande paden moeten treden. - We voeren de taken in het sociaal domein budgetneutraal uit.		
Acties:	4.1 Verder werken aan de uitvoering van vastgestelde Transformatieplan 'Doen wat nodig is voor onze inwoners'. Doorontwikkeling van de kernteams en het thema Vergrijzing. We informeren de raad twee keer per jaar over de voortgang en stellen het transformatieplan waar nodig bij. 4.2 Werken aan de ontwikkeling van een monitor sociaal domein. 4.3 Samen met onze partners in de wijk ontwikkelen we een wijkaanpak. We starten hierbij met de Wilgensingel.		

Overige aspecten

Formatie CJG	Formatie-uitbreiding in verband met arbeidsovereenkomst ondersteuners Centrum voor Jeugd en Gezin. Uit de adviesrapportage herpositionering van het CJG is de aanbeveling gedaan om te komen tot nieuwe samenwerkingsafspraken. Tijdelijke aanstellingen en detacheringen wordt in het rapport genoemd als risico voor de continuïteit. Daarnaast is de verwachting dat het omzetten van payroll contracten naar vaste contracten een besparing oplevert. Daarom wordt voorgesteld om de payroll contracten van CJG-ondersteuners na afloop om te zetten in vaste arbeidsovereenkomsten.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om vanaf 2021 structureel € 160.000 van het budget jeugd CJG over te hevelen naar de loonsom sociaal domein.		
Wmo en jeugdhulp	Voor de Wmo is een positief resultaat geprognoseerd van € 869.000 en voor de jeugdhulp een tekort van € 956.000. De werkelijke resultaten Wmo en Jeugdhulp worden bij de jaarrekening 2021 verrekend met de reserve Sociaal domein.		
Toelichting	In het hoofdstuk sociaal domein is een toelichting gegeven op de resultaten Wmo en Jeugd.		

Programma 5: Duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie

Portefeuillehouder: Wethouders F. Niens en W. Wagenmans

Programmacoördinator: Domeinmanager E. Steen

Maatschappelijk doel: Gemeente Raalte wil in 2050 energieneutraal zijn en voldoen aan de afspraken uit het klimaatakkoord van Parijs. Dit betekent dat in 2030 de CO₂-uitstoot is gereduceerd met 49%. Het opwekken van elektriciteit met hernieuwbare bronnen zal steeds meer onderdeel uitmaken van onze leefomgeving. Zonnepanelen op daken, maar ook door een mix van zonneparken op land, windmolens en andere duurzame alternatieven. De energietransitie, circulaire economie en de verduurzaming en klimaatbestendige inrichting van de leefomgeving willen we met de samenleving verder vormgeven. Voor inwoners, ondernemers, maatschappelijke en publieke organisaties liggen hierin grote uitdagingen, maar ook goede kansen. We ondersteunen en faciliteren initiatieven uit de samenleving die bijdragen aan de verduurzaming van Raalte. Tegelijkertijd starten we daar waar kansrijk of noodzakelijk zelf of in regionaal verband met initiatieven. We acteren continu op verschillende schaalniveaus. Met onze regionale partners stellen we een regionale energiestrategie op. Via een bottom-up aanpak geven we dorpsgericht uitwerking aan de landelijke afspraken uit het klimaatakkoord. We inventariseren en stimuleren initiatieven uit de samenleving en werken aan een wijkgerichte warmtetransitievisie. De gemeente heeft een regierol in de warmtetransitie. Wij ontwikkelen gezamenlijk met belanghebbenden een Transitievisie Warmte om te komen tot een aardgasvrije gebouwde omgeving per 2050.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We werken toe naar een CO ₂ -reductie van 49% in 2030 en een energieneutraal Raalte in 2050. De energietransitie is een grote technische en sociaal-maatschappelijke opgave die we met de samenleving en onze regionale partners verder vormgeven.		
Acties:	1.1. Ontwikkelen van een Transitievisie Warmte en werken vervolgens toe naar wijkuitvoeringsplannen, waarbij we gezamenlijk met de wijk en partners de omslag maken naar toekomstbestendige wijken. Communicatie en participatie spelen hierbij een belangrijke rol. 1.2. Verkennen de impact en kansen van duurzame mobiliteit en laadinfrastructuur.		
Doel:	2. We realiseren een duurzame leefomgeving. We stimuleren en faciliteren initiatieven uit de samenleving die bijdragen aan de verduurzaming van Raalte. Via een bottom-up dorpsaanpak inventariseren en stimuleren we initiatieven, zowel gericht op besparen als duurzame opwekking bij de eigen woning en op land.		

Acties: 2.1 Voorzetten onze dorpsaanpak en geven lokaal invulling aan de Regionale Energiestrategie. Onderzoeken samen met de dorpen welke kansen en initiatieven er zijn voor bijvoorbeeld wind- of zonneparken. Als gemeente verbinden, ondersteunen en faciliteren wij de duurzaamheidsgroepen uit de dorpen.
2.2 Ondersteunen duurzame projecten van (mkb) bedrijven en maatschappelijke organisaties met het Energiefonds Raalte.

Doel: 3. We streven naar duurzame bedrijven en woningen, circulaire afvalstromen en een asbestvrije leefomgeving. We zetten in op bewustwording in de samenleving, over nut en noodzaak van het verduurzamen van bedrijven en woningen, het scheiden van afval en het verwijderen van asbestdaken. Daarmee beogen we dat steeds meer inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen stappen zetten naar een duurzame samenleving en leefomgeving.

Acties: 3.1 Naast het opwekken van duurzame energie blijven we inzetten op bewustwording over energiebesparing. Via het Energieloket wordt informatie ontsloten over wijkaanpakken, bijeenkomsten e.d. en kunnen inwoners advies krijgen over het verduurzamen van woningen.
3.2 Door de inzet van goede communicatie en door financiële prikkels inzetten op het aanbieden van voldoende inzamelmiddelen om stromen gescheiden aan te bieden. Inventariseren of er kansen zijn in de afvalstoffeninzameling om te komen tot een hoger hergebruikpercentage en vermindering van de hoeveelheid restafval. We verrichten een aantal onderzoeken, waaronder een inwonersenquête.
3.3 Voortzetten van de aanpak voor het saneren van asbestdaken.

Programma 6: Economie

Portefeuillehouder: Wethouders D. Melenhorst, J. van Loevezijn en W. Wagenmans

Programmacoördinator: Domeinmanager E. Steen

Maatschappelijk doel: Ondernemers zijn van groot belang voor onze lokale economie, werkgelegenheid en leefbaarheid. Wij doen er alles aan om ondernemers optimaal te faciliteren en door de coronacrisis te leiden. Door een adequaat vestigingsklimaat, goede bedrijventerreinen, ruimtelijk-economisch vitale (winkel)centra, digitale verbindingen en excellente bereikbaarheid werken wij aan een duurzame concurrerende economie die een goede uitgangspositie kan behouden en versterken.

In 2021 gaan we aan de slag met de uitvoering van de acties in de economische agenda. Samen met ondernemers(organisaties) en het onderwijs geven wij hier invulling aan. De samenwerking met ondernemers is een blijvende prioriteit, net als het continu verbeteren van onze dienstverlening, waardoor het vestigingsklimaat verbetert. Onze bedrijven moeten de kans hebben om zich in hun eigen kern te vestigen of uit te breiden. Krachtige en levendige winkelcentra zijn essentieel voor onze ondernemers en onze inwoners.

Onze economie staat niet op zichzelf, maar is in sterke mate verbonden met de omliggende regio's. Een goede samenwerking in de regio is daarom cruciaal. De regio Zwolle is voor ons een belangrijke samenwerkingspartner om onder andere de economische agenda verder vorm te geven.

De gemeente Raalte is een aantrekkelijke gemeente om in te recreëren en te verblijven. Het aantrekken van meer toeristen, die meer uitgeven, langer verblijven en terugkomen leidt tot meer banen. In 2021 willen wij doorgaan met ambities die zijn vastgelegd in het beleidsplan Recreatie en Toerisme. Eén van de doelen is dat 'Salland' bekend staat als een interessante toeristische regio. We werken hierin actief samen met Salland Marketing.

Onze evenementen zijn economisch en sociaal belangrijk voor de gemeente Raalte. Daarom willen we het evenementenbeleid vernieuwen.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Een minimale top tien en het streven naar een top drie notering in de MKB vriendelijkste gemeente in Overijssel.		
Acties:	1.1 Voortzetten van de Taskforce Ondernemersdienstverlening en selecteren samen met ondernemers prioriteiten en maken van plannen om onze procedures te verbeteren. 1.2 Doorgaan met het startersloket. 1.3 Actieve en versterkte inzet op de uitgifte van bedrijfskavels. Inzetten om extra bedrijventerreinaanbod in Heino toe te voegen.		
Doel:	2. Wij gebruiken de kansen en mogelijkheden die de Regio Zwolle (onder andere de Regiodeal) ons biedt en maken een vertaling naar de gemeente Raalte.		
Acties:	2.1 Intensiveren onze inzet binnen de Regio Zwolle. Positioneren onze onderwijsinstellingen en bedrijfsleven nadrukkelijk binnen de kansen en mogelijkheden en halen de banden aan met de regionale instellingen. Uitvoeren van het project New Business Agrofood cluster Raalte als onderdeel van de regiodeal.		

Doel:	3. Wij zetten in op de realisatie van vitale en attractieve winkelcentra.		
Acties:	3.1 Uitvoering geven aan de CentrumVisie Heino, het Stadsarrangement (Raalte) en het project Grote Markt en de Plas.		
Toelichting:	De projectgroep centrumvisie Heino werkt aan een aantal projecten waaronder het in ere herstellen van de leugenpomp. Hiervoor wordt onder andere een bijdrage van de gemeente gevraagd. In de begroting 2021 is voor 4 jaar elk jaar € 25.000 beschikbaar gesteld. We merken dat de projecten nu al de middelen nodig hebben. Voorgesteld wordt om de budgetten van 2022, 2023 en 2024 naar voren te halen. Zodoende kan de projectgroep een bijdrage ontvangen wanneer het nodig is en hoeft het niet te wachten tot een bepaald jaar.		
Doel:	4. Het toeristisch aanbod stimuleren en faciliteren wij.		
Acties:	4.1 Nadere invulling geven aan de uitwerking van de 'Beleidsnota Recreatie en Toerisme. Uitvoeren van het actieplan van het 'Salland Kompas'. 4.2 Verkennen van de mogelijkheid om onderdeel te worden van het nationaal park Sallandse Heuvelrug. 4.3 Inzetten op het in stand houden en doorontwikkelen van het fiets- en wandelnetwerk.		
Doel:	5. We willen het ondersteunen van evenementen verder professionaliseren.		
Acties:	5.1 Opstellen en uitvoeren van een nieuw beleidsplan evenementen.		
Doel:	6. Wij zetten in op de kansen die het in economische zin promoten en vermarkten van Raalte ons biedt.		
Acties:	6.1 Gericht promoten en vermarkten van het Raalter vestigingsklimaat.		
Doel:	7. We spelen in op de economische opgaven via de economische agenda.		
Acties:	7.1 Uitvoeren van de economische agenda.		

Overige aspecten

Toiletten centrum Raalte De Maag Lever Darm Stichting heeft op basis van onderzoek geadviseerd om in winkelcentra om de 500 m een toegankelijk, openbaar of opengesteld toilet beschikbaar te hebben. In overleg met het Kulturhus is afgesproken dat zij een toilet openstellen volgens het project 'Nette toiletten'. Mede op verzoeken vanuit de raad. Omdat veel bezoekers aan het centrum momenteel gebruik maken van de toiletten bij het Kulturhus is een extra schoonmaakronde per dag noodzakelijk. Om deze extra schoonmaakronde in het Kulturhus mogelijk te maken is een structureel budget benodigd van € 12.000 per jaar.

Toelichting Voorgesteld wordt om structureel € 12.000 te ramen voor de schoonmaak van toiletten in het Kulturhus in Raalte.

Programma 7: Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed

Portefeuillehouder: Wethouders D. Melenhorst, F. Niens, W. Wagenmans en G. Toeter

Programmacoördinator: Domeinmanager E. Steen

Maatschappelijk doel: We zetten in op het behoud van de inzet van actieve en betrokken inwoners en betrekken daar ook actief en aansprekend de jeugd bij. We zorgen goed voor ons maatschappelijk vastgoed (mfa's, dorpshuizen, sport- en cultuuraccommodaties), omdat deze voorzieningen belangrijk zijn voor een leefbaar dorp. Onderwijs is van groot belang voor onze gemeente, daar horen kwalitatief sterke, gezonde, toekomstbestendige betaalbare onderwijsvoorzieningen bij. We willen ons subsidiebeleid zodanig vorm geven dat we meer aan kunnen sluiten bij ideeën uit de samenleving. We inspireren inwoners om (nog) gezonder te leven, omdat fitte inwoners met een gezonde leefstijl beter kunnen meedoen in de maatschappij. Op cultureel gebied zorgen we voor een zichtbaar en samenhangend aanbod dat onze gemeente aantrekkelijk maakt; waarin de culturele identiteit wordt behouden en ontwikkeld en cultuur een belangrijke verbindingsfactor is. Hierbij richten wij ons ook op de kracht en kwaliteiten van het lokale aanbod.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Sporten en voldoende bewegen zien wij als 'must' voor een gezonde leefstijl. Wij zetten ons daarom in dat iedere inwoner met plezier en zonder belemmering kan bewegen en sporten.		
Acties:	1.1 Uitvoeren van de actieplannen en verbeterideeën in het Roalter Sportakkoord. 1.2 Het herijken van de inzet van de buurtsportcoaches vanuit de bijdrage die zij kunnen leveren aan het realiseren van de Roalter Sportakkoord. 1.3 Zorgen voor sportvoorzieningen die voldoen aan de technische en gebruiksnormen vanuit relevante wet- en regelgeving en de verschillende sportbonden. Actualiseren het Meerjarenonderhoudsplan voor renovatiekosten van de sportvelden, vallend onder programma 2. 1.4 Efficiënte en kwalitatief hoogwaardige exploitatie(verhuur) van de gemeentelijke sportaccommodaties en sportvelden door het Sportbedrijf. 1.5 Ondersteunen van sportverenigingen en -stichtingen die willen verduurzamen met (verwijs)informatie en een gunstige financieringsmogelijkheid door middel van een laagrentende Stimuleringslening Sportaccommodaties.		

Toelichting:	Op een aantal onderdelen zijn kleine financiële afwijkingen aan de orde: • Vanwege afronding van de projectperiode ontvangen we in 2021 geen Provinciale subsidie van € 32.747 meer voor de Wmo-sportstimuleringsprojecten. Voorgesteld wordt deze subsidie van € 32.747 af te ramen. • Conform eerdere besluitvorming komt er een bijdrage van € 22.966 uit de reserve Sportstimulering voor de cofinanciering van de nieuwe inzet van buurtsportcoaches met ingang van seizoen 2021/2022. (In 2022 en 2023 betreft deze bijdrage uit de reserve € 45.932). Voorgesteld wordt voor 2021 € 22.966 en voor 2022 en 2023 € 45.932 te ramen ten laste van de reserve Sportstimulering. • Voorgesteld wordt om € 23.000 te ramen voor Project Hoogerheyne. Dit betreft begeleiding in de uitwerking visie Stichting Sportbelangen Heino bestemd voor de invulling en integrale aanpak locatie De Gouden Emmer/de Horst/Brinkweg/Grote Bisschop, gezien in het licht van het convenant inzake de toekomst en locatie sporthal Hoogerheyne.	
Doel:	2. We dragen zorg voor een duurzaam, toekomstbestendig en passend aanbod aan maatschappelijk vastgoed en onderwijshuisvesting.	
Acties:	2.1 Werken aan een lokale beleidsambitie en een meerjarenperspectief voor de huisvesting. 2.2. Voorbereiden van de verwachte investeringen voor 2022. Blijven inspelen op actuele onderwijshuisvestingsvraagstukken.	
Toelichting:	In de raadsvergadering van 22 april 2021 is de semipermanente uitbreiding van basisschool De Linderte goedgekeurd. Er is een krediet beschikbaar gesteld van € 787.398 voor de bouw en inrichting. De jaarlijkse kapitaallasten bedragen in totaal € 55.062. Voor 2021 worden deze kapitaallasten eenmalig terug geraamd. Met ingang van 2022 worden deze kapitaallasten structureel in de begroting opgenomen.	
Doel:	3. We zetten in op een zichtbaar en samenhangend cultureel aanbod dat Raalte aantrekkelijk maakt, waarin de culturele identiteit wordt behouden en ontwikkeld; waarin iedereen meedoet en waarin cultuur een belangrijke verbindingsfactor is.	
Acties:	3.1 Uitvoeren van de actiepunten zoals vermeld in het vastgesteld cultuurbeleidsplan. Ondersteunen van de beeldende kunstenaars bij de zoektocht naar een betaalbare, permanente werkruimte en/of expositieruimte. 3.2 Actualiseren van het cultuurbeleid.	

Toelichting: De actualisatie van het cultuurbeleidsplan wordt in het kader van werkdruk getemporeerd. De actualisatie vindt nu plaats in 2022. Het nieuwe cultuurbeleidsplan gaat door deze wijziging naar verwachting in per 1 januari 2023. Er is een locatie voor de creatieve broedplaats op het oog. Realisering wordt niet voor de zomervakantie verwacht, maar nog wel in 2021. Van de projectsubsidie cultuur is tot op heden bijna geen gebruik gemaakt, omdat er door de coronamaatregelen geen projecten met actieve deelname konden plaatsvinden. Met het oog op de versoepelingen van de coronamaatregelen wordt verwacht dat in de 2e helft van 2021 alsnog meer gebruik gemaakt gaat worden van deze subsidie.

Doel: 4. Om tegemoet te komen aan de wens uit de samenleving wordt het aanvraagproces voor subsidies vereenvoudigd.

Acties: 4.1 Mogelijk maken digitaal aanvragen van éénmalige (waarderings)subsidies.

Overige aspecten

SPUK-uitkering sport btw Per 1-1-2019 is het gelegenheid geven tot sport uitgesloten van btw-aftrek. Ter compensatie van het nadeel ontvangen gemeenten en sportbedrijven hiervoor een specifieke uitkering. De voor 2021 aangevraagde uitkering is ruim € 355.000. Er zijn concrete signalen dat het aangevraagde bedrag niet (volledig) wordt toegekend. Reden hiervan is gelegen in het feit dat ook scholen gebruik maken van de sportaccommodaties en de verhuur plaatsvindt via het Sportbedrijf. Definitieve toewijzing van de aanvraag moet nog plaatsvinden, maar mocht de korting daadwerkelijk doorgevoerd worden, zal dit een substantiële verlaging (ongeveer 50% van het aangevraagde bedrag) betekenen.

Toelichting N.v.t.

Programma 8: Openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouder: Burgemeester M. Dadema

Programmacoördinator: Domeinmanager E. Steen

Maatschappelijk doel: In de Integrale Veiligheidsstrategie (IVS) hebben we ons als hoofddoel gesteld 'het blijven van een veilige gemeente Raalte'. Wij zetten in op het behouden van een veilige woon- en leefomgeving. We doen dit samen met onze veiligheidspartners, inwoners, maatschappelijke instellingen en ondernemers, zodat we een weerbare samenleving vormen. Naast de inzet op reguliere werkzaamheden en lopende thema's zijn er een viertal prioriteiten vastgesteld waar extra aandacht naar uit gaat, namelijk: Zorg & Veiligheid, Georganiseerde Criminaliteit, High Impact Crimes en Weerbare Samenleving.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Wij willen het veiligheidsgevoel van de inwoners van de gemeente Raalte minimaal op het huidige niveau (rapportcijfer 7.7) houden.		
Acties:	1.1 Uitvoering geven aan de activiteiten genoemd in het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid 2021. 1.2 Doorontwikkelen van de samenwerking met politie op het gebied van openbare orde en veiligheid. Voorzetten van de samenwerking rondom de inzet van bestuurlijke bevoegdheden van de burgemeester en zorgen voor een integrale advisering rondom evenementen. 1.3 Vaststellen met onze Veiligheidspartners gezamenlijke prioriteiten en zorgen voor een afgestemde aanpak. 1.4 We zijn betrokken bij de uitwerking en uitvoering van de thema's genoemd in de Beleidsagenda 2019-2023 van de Veiligheidsregio IJsselland. Zorgen voor lokale borging van de afspraken die vastgelegd zijn in het regionaal Crisisplan. 1.5 Maken van samenwerkingsafspraken met de Veiligheidsregio rondom het project 'Veilig Wonen'. Uitvoeren van een ontruimingsoefening met de hulpdiensten in een appartementencomplex. 1.6 Actief inspelen en ondersteunen veiligheidsinitiatieven vanuit de samenleving. Lokaal uitvoeren van de tweejaarlijkse Veiligheidsmonitor. 1.7 Prioriteit geven aan de bestrijding van High Impact Crimes. Inzetten op zelfredzaamheid. Uitkomst onderzoek naar de mogelijkheid tot het plaatsen van één of meerdere ANPR-camera's (automatic number plate recognition) in de gemeente. 1.8 Voorzetten van het instrument buurtbemiddeling. Extra inzetten op het vergroten van de bekendheid van buurtbemiddeling in de gemeente.		

Toelichting:	Inhoudelijk: 1.5 De ontruimingsoefening wordt doorgeschoven naar 2022 vanwege de coronamaatregelen. 1.7 Voor het plaatsen van ANPR-cameratoezicht zijn we afhankelijk van de uitkomsten van onderzoek door de landelijke politie, waardoor het nu nog onzeker is of de camera's in 2021 gerealiseerd kunnen worden. Financieel: 1.4 De jaarrekening 2020 van de Veiligheidsregio IJsselland sluit met een positief resultaat van € 1.864.000. Bij de bestemming van dit resultaat heeft het Algemeen Bestuur besloten (23 juni 2021) € 500.000 te storten in een reserve voor financiële ontwikkelingen voor onder andere het nadeel door taakdifferentiatie. Het overige deel, € 1.364.000, vloeit terug naar de gemeenten via de vastgestelde verdeelsleutel. Voor de gemeente Raalte betekent dit een teruggave van € 90.661. Een belangrijke oorzaak van dit overschot is toe te schrijven aan de coronacrisis. Hierdoor konden veel oefeningen en opleidingen niet doorgaan. Daarnaast was er sprake van een rentevoordeel op investeringen in materieel.
---------------------	---

Doel:	2. Als gemeenschap zijn we weerbaar tegen ondermijnende criminaliteit. We hebben inzicht in wat er op het gebied van ondermijning speelt in onze gemeente en richten ons hierbij in 2021 specifiek op het buitengebied.		
Acties:	2.1 Stimuleren van de meldingsbereidheid onder onze medewerkers en inwoners op het gebied van verdachte situaties. We geven (online) voorlichting en bieden een handelingsperspectief. 2.2 Voortzetten van de werkzaamheden vanuit het project Veilig Buitengebied en werken naar een aanpak op maat. Zo nodig opstellen van een integrale aanpak voor het thema drugsgebruik.		
Doel:	3. Onze inwoners krijgen de juiste hulp doordat we een soepele samenwerking tussen de zorg- en veiligheidsketen hebben.		
Acties:	3.1 Inzetten op duidelijke afspraken rondom regievoering met het Veiligheidshuis in complexe domeinoverstijgende casuïstiek.		
Doel:	4. We vinden het belangrijk dat de leefregels op het gebied van openbare orde en veiligheid in onze gemeente worden nageleefd.		
	4.1 Bijdrage leveren aan een veilig en leefbaar Raalte. Verkennen		

Acties: van het gewenste ambitieniveau voor de uitvoering van de handhavingstaken en bereiden we besluitvorming voor. Opnemen van de gevolgen hiervan in de kadernota 2022. Plegen structureel meer inzet op de handhaving in de openbare ruimte door extra inzet van boa's. Opnieuw vorm geven van de uitvoering van het toezicht in het fysieke domein.

Doel: 5. Als gemeentelijke organisatie en inwoners willen we goed voorbereid blijven op rampen en crises. We willen hierin een gewaardeerd partner in regionaal verband zijn.

Acties: 5.1 Organiseren in regionaal verband frequent trainingen en oefeningen voor betrokken functionarissen.

Programma 9: Bestuur en dienstverlening

Portefeuillehouder: Burgemeester M. Dadema en wethouder J. van Loevezijn

Programmacoördinator: Domeinmanager R. Overweg

Maatschappelijk doel: Raalte is een zelfstandige gemeente, maar een aantal maatschappelijke opgaven, zoals de energietransitie, vraagt om regionale samenwerking. Raalte neemt deel aan deze samenwerking en behoudt hierbij de mogelijkheid zelfstandig beleid te ontwikkelen. De ervaring die we met overheidsparticipatie hebben opgedaan zetten we door en we gaan voort op de ingeslagen weg naar bestuurlijke vernieuwing. We zetten erop in producten en diensten te digitaliseren, maar ook blijft het mogelijk om het gemeentehuis te bezoeken om diensten fysiek af te nemen. In al onze uitingen willen we helder en begrijpelijk communiceren.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Wij zijn voor onze inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en mede-overheden een gewaardeerd partner.		
Acties:	1.1 Actief blijven doorgaan met luisteren naar de vraag achter de vraag, denken mee in hoe het wél kan en bij ideeën en initiatieven blijven we naast inwoners en initiatiefnemers staan. 1.2 Bouwen verder aan een communicatieve organisatie waarin contact met de samenleving centraal staat. 1.3 Dragen bij aan maatschappelijke opgaven zoals: de transformatie van het sociaal domein, de implementatie van de Omgevingswet, klimaatadaptatie en de energietransitie. 1.4 We onderzoeken en experimenteren met nieuwe vormen van contact zoeken. Samen met onze partners in de wijk ontwikkelen we een wijkaanpak. We starten hierbij met de Wilgensingel. 1.5 Blijven doorontwikkelen van het denkraam participatie met aanvullingen. 1.6 Intensiveren van onze samenwerking met basisscholen, Carmel College Salland en Landstede op gebied van actief burgerschap.		
Doel:	2. De raad en het college hanteren een open bestuursstijl, zijn transparant in de besluitvorming en staan open voor initiatieven vanuit de bevolking. We hebben daarbij de ambitie ook inwoners te betrekken die minder actief zijn of achterblijven. Dit moet leiden tot meer vertrouwen van onze inwoners in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd.		

Acties:	2.1 Blijven werken volgens de huidige vergaderstructuur en – cultuur en doen hiermee ervaring op. Tussentijdse aanpassingen worden in overleg met de agendacommissie gedaan. 2.2 Bereiden ons verder voor op verplichte nieuwe wetgeving (onder andere de Wet open overheid (Woo), Wet digitale toegankelijkheid, nieuwe archiefwet). 2.3 Borgen van de resultaten van de Quick Scan Lokale Democratie en van acties voorzien. 2.4 Benutten van het burgerpanel voor actuele vraagstukken. 2.5 Verdergaan met 'Heeten Durft' samen met de initiatiefnemers.	
Toelichting:	Per 1 september 2020 is voor een half jaar bij wijze van proef het aantal uren van de plaatsvervangend griffier uitgebreid tot 8 uur per week. Op grond van de ervaringen en de in werkplan van de griffie aangegeven werkzaamheden heeft het presidium besloten tot een definitieve uitbreiding per 1 april 2021. De meerkosten bedragen structureel € 12.750. Voorgesteld wordt de nieuwe (€ 12.750) en reeds aanwezige middelen (€ 9.064) toe te voegen aan het loonsombudget van de Griffie.	
Doel:	3. Inwoners, ondernemers, bedrijven en instellingen zijn tevreden over de dienstverlening van de gemeente, zowel over het aanbod van diensten als het contact met medewerkers.	
Acties:	3.1 Evalueren onze dienstverlening kort cyclisch en zetten verder in op de ontwikkeling van onze online dienstverlening. Blijven experimenteren met nieuwe (digitale) dienstverlening. 3.2 Slim gebruiken van de mogelijkheden van digitale dienstverlening en passen ons handelen daarop aan. 3.3 Zorgdragen voor het veilig en verantwoord organiseren en verlopen van de Tweede Kamerverkiezingen op 17 maart 2021.	
Doel:	4.1 We werken aan maatschappelijke opgaven op de schaal die passend is bij die opgave.	
Acties:	4.1 Actief deelnemen in regionale en landelijke samenwerkingen. 4.2 Samenwerken met welke partner, afhankelijk van de gestelde opgave, zodat we niet opnieuw het wiel hoeven uit te vinden.	

Overige aspecten

Rechtsmatigheidsverklaring	Tot en met het boekjaar 2020 geeft de accountant in zijn controleverklaring een oordeel over de getrouwheid én over de rechtsmatigheid. Door een wetswijziging gaat het college naar verwachting vanaf het boekjaar 2021, verantwoording afleggen over de rechtsmatigheid. Om aan de te stellen eisen van de rechtsmatigheidsverantwoording door het college en de accountantseisen te voldoen, is externe ondersteuning noodzakelijk. Ook maakt externe ondersteuning versterking en doorgroei van de interne controle mogelijk. De kosten voor 2021 bedragen € 50.000. Uw raad is hierover al geïnformeerd op 26 mei door publicatie van een afschrift van het collegevoorstel -en besluit. Voor de jaren na 2021 maken bovengenoemde werkzaamheden onderdeel uit van de aanbesteding accountantsdiensten. In de kadernota 2022-2025 is in deze structurele component voorzien door met ingang van 2022 hiervoor een structureel bedrag te ramen van € 40.000.	
Toelichting	Voorgesteld wordt de kosten voor externe ondersteuning rechtsmatigheidsverantwoording in 2021 van € 50.000 te ramen.	

3.3 Overzicht algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien

3.3.1 Treasury

Renteresultaat 2021

Voor 2021 wordt een positief renteresultaat van € 235.000 verwacht.

Ook dit jaar lijkt het niet noodzakelijk de stelpost renteschommelingen te benutten. Deze stelpost kan dus vrijvallen.

Voor de uitvoering van ondersteuningsmaatregelen ter bestrijding van de coronacrisis heeft de gemeente hoge voorschotten ontvangen. Door deze hoge voorschotten en de onderbesteding van veel kredieten is het nog niet noodzakelijk externe financiering aan te trekken. Mocht dit eind dit jaar wel noodzakelijk zijn dan kan dit binnen de reguliere budgetten opgevangen worden.

Voorgesteld wordt de stelpost renteschommelingen te laten vrijvallen voor een bedrag van € 235.000.

3.3.2 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

De hoogte van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de uitgaven van het Rijk. Middels de normeringssystematiek 'samen trap op, samen trap af' beweegt de omvang van het gemeentefonds met het uitgavenpatroon van het rijk mee. De jaarlijkse toe- en afname als gevolg van deze systematiek wordt accres genoemd. Het accres is vanwege de onzekerheid gedurende de coronacrisis voor het jaar 2020 en 2021 bevroren. Er is vanaf 2022 sprake van een negatief accres van landelijk € 126,5 miljoen in 2022 oplopend tot € 396 miljoen in 2025. Vertaald naar Raalte is dit een negatieve bijstelling van het accres van circa € 238.000 in 2022 oplopend naar € 727.000 negatief in 2025. Daarnaast zijn er andere actoren, zoals de ontwikkeling van maatstaven, de uitkeringsfactor en de loon- en prijsontwikkeling aan uitgavenkant van de gemeente die het resultaat van de algemene uitkering beïnvloeden. In de raadsinformatienotitie meicirculaire 2021 bent u verder geïnformeerd over de gevolgen van de meicirculaire 2021 voor de periode 2021-2025. De mutaties met betrekking tot de algemene uitkering voor de periode 2021-2025 zijn verwerkt in het financiële overzicht van deze zomernota.

In het onderstaande overzicht zijn de gevolgen van de meicirculaire 2021 ten opzichte van de meicirculaire 2020 voor het begrotingsjaar 2021 in beeld gebracht.

Algemene uitkering (exclusief Integratie-uitkering sociaal domein)

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	Bedrag
Resultaat uitkeringsjaar 2021	
Raming begroting 2021-2024 (o.b.v. meicirculaire 2020)	50.595.590
Raming zomernota 2021 (o.b.v. meicirculaire 2021)	52.904.822
Brutoresultaat	-2.309.232
Op te nemen (te reserveren) stelposten 2021	
Jeugdhulp middelen aanpak acute problematiek (meicirculaire 2021)	824.000
Loon- en prijsindexatie 2021 Jeugd (gemeentelijke stelpost)	224.000
Loon- en prijsindexatie 2021 Wmo (taken vanaf 2015, gemeentelijke stelpost)	135.000
Positieve bijstelling BTW-compensatiefonds (BCF) o.b.v. in meicirculaire 2021 werkelijke afrekening BCF over 2020	-108.000
Maatschappelijke begeleiding statushouders (meicirculaire 2021)	45.000
Brede aanpak dak- en thuisloosheid (septembercirculaire 2020)	32.000
Kerkenvisie (meicirculaire 2021)	25.000
Versterking anti-discriminatievoorziening (meicirculaire 2021)	15.000
Rijksvaccinatie programma meningokokken (meicirculaire 2021)	9.000
Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (septembercirculaire 2020)	9.000
Gezond in de stad (septembercirculaire 2020)	6.000
Waterschapsverkiezing (septembercirculaire 2020)	6.000
Bijstelling middelen wet Inburgering (meicirculaire 2021)	3.000
Corona gerelateerde taakmutaties	1.057.000
Totaal op te nemen stelposten	2.282.000
Totaalresultaat meicirculaire 2021	-27.232

Ten opzichte van de beginstand begroting 2021 is de algemene uitkering met € 2.309.232 toegenomen. Dit wordt met name veroorzaakt door de extra beschikbaar gestelde Coronagelden en jeugdmiddelen over 2021 door het rijk. Hier staan € 2.282.000 aan stelposten tegenover. Per saldo is er een voordelig resultaat van € 27.232 voor 2021. De belangrijkste stelposten zijn:

Extra middelen Jeugdhulp: € 824.000

Voor het jaar 2021 is er € 824.000 beschikbaar gesteld voor de aanpak van acute problematiek in de jeugdzorg, zie verder ook toelichting hoofdstuk 6.4 Sociaal domein jeugd.

Loon- en prijsindexatie 2021 Wmo: € 135.000 en jeugd € 224.000

Vanaf 2019 zijn de Wmo (taken vanaf 2015) en jeugd (met uitzondering van voogdij/18+) geïntegreerd in de algemene uitkering. In de meicirculaire 2019 was het laatste jaar dat het loon- en prijsindexatie van dat jaar apart vermeld werd. Vanaf 2020 moet de indexatie uit de algemene middelen gedekt worden. Op basis van de werkelijke indexaties 2021 Wmo en jeugd wordt voorgesteld om structureel € 135.000 voor Wmo en € 224.000 voor jeugd beschikbaar te stellen. Zie ook de toelichting in hoofdstuk 6.3 en 6.4 van de paragraaf sociaal domein.

Positieve bijstelling BTW-compensatiefonds: - € 108.000 voordeel

Gemeenten kunnen btw terugvorderen bij het rijk via het BTW-compensatiefonds (BCF). Hiervoor is een maximaal plafond bepaald. Wanneer gemeenten minder declareren aan btw, dan het vastgestelde plafond, dan worden deze middelen na afloop van het jaar teruggestort in de algemene uitkering. De mate van investeringen die gemeenten doen, heeft invloed op hoeveel gemeenten aan btw terugvorderen via het BCF. Over 2020 is er landelijk € 192,6 miljoen aan ruimte onder het btw-plafond, voor Raalte is dit € 376.000. Voor 2021 mag maximaal het bedrag van de afrekening van het voorgaande jaar (2020) worden begroot. In de huidige begroting 2021 is structureel € 70.000 opgenomen. Voor de komende jaren wordt rekening gehouden met een terugstorting van € 178.000 in de algemene uitkering (50% van de afrekening 2020 van € 376.000). Dit vanwege de onzekerheid hoe gemeentelijke investeringen zich in 2021 en verder ontwikkelen en daarmee de mate waarop een beroep gedaan wordt op het BTW-compensatiefonds. Het structurele voordeel met ingang van 2021 is dan € 108.000 (€ 178.000 -/- € 70.000).

Maatschappelijke begeleiding statushouders: € 45.000

Middelen voor maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden.

Coronataakmutaties

In de meicirculaire 2021 zijn corona gerelateerde taakmutaties opgenomen tot een bedrag van € 1.057.000. Zie voor een nadere toelichting de paragraaf Corona waarin een totaaloverzicht is opgenomen van de bij deze meicirculaire ontvangen middelen en de reeds eerder ontvangen corona gerelateerde compensatie van het rijk.

Voor een verdere toelichting op de overige taakmutaties verwijzen wij naar de raadsinformatienotitie meicirculaire 2021.

Integratie-uitkering Sociaal Domein

De Integratie-uitkering Sociaal domein bestaat uit de volgende onderdelen:

- Integratie-uitkering participatie (Sociaal Werkvoorziening en nieuwe begeleiding)
- Integratie-uitkering jeugd voogdij/18+ (overig deel jeugd vanaf 2019 geïntegreerd in algemene uitkering).

In onderstaande tabel is de ontwikkeling in 2021 van de integratie-uitkering sociaal domein weergegeven. De integratie-uitkering participatie en jeugd (voogdij/18+) zijn met € 92.700 positief bijgesteld ten opzichte van de begroting door toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2021.

Integratie-uitkering sociaal domein

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2021 (na meicirculaire 2020)	Saldo
Integratie-uitkering participatie	4.164.409	4.241.299	-76.890
Integratie-uitkering jeugd (voogdij/18+)	755.786	771.596	-15.810
Resultaat	4.920.195	5.012.895	-92.700

3.3.3 Overige baten en lasten

Stelpost kapitaallasten

In de begroting worden jaarlijks middelen gereserveerd voor de kapitaallasten van vervangingsinvesteringen waarvoor een meerjarig schema is opgesteld. Op basis van dit schema wordt beoordeeld of vervanging in het geplande jaar nog actueel dan wel noodzakelijk is. Als in het geplande jaar vervanging niet nodig is, dan vallen die middelen eenmalig vrij en worden deze in het volgende jaar opnieuw in de begroting geraamd. Voor 2021 is voor die kapitaallasten een totaalbudget van € 74.876 geraamd voor voorzieningen op diverse beleidsterreinen.

Van de stelpost kapitaallasten die betrekking heeft op het werkterrein van domein Beheer valt in 2021 € 44.334 vrij. Dit wordt veroorzaakt doordat er productiemiddelen zijn die in 2021 (of eerder) afgeschreven waren, maar nog prima functioneren. Vervanging is daarom uitgesteld.

Voor de werkterreinen van de overige domeinen valt in 2021 € 4.675 vrij.

Voorgesteld wordt het eenmalig voordeel van € 49.009 te ramen.
--

Dividenduitkeringen

Door de coronacrisis en hoge investeringsverplichtingen bij meerdere verbonden partijen waar de gemeente Raalte aandeelhouder is, valt de dividenduitkering lager uit dan begroot. Verwachte dividendinkomsten bedroegen € 339.000 terwijl in werkelijkheid € 300.000 ontvangen is. Een 'tekort' derhalve van € 39.000.

Voorgesteld wordt het eenmalig nadeel van € 39.000 te ramen.
--

Kleine en administratieve wijzigingen in budgetten

Bij de zomernota zijn nog enkele budgetten met een gering bedrag aangepast aan de werkelijk te verwachten baten en/of lasten. Daarnaast zijn administratieve wijzigingen verwerkt.

Voorgesteld wordt deze wijzigingen, per saldo een structureel voordeel van € 3.061 te ramen.
--

Hoofdstuk 4: Investeringskredieten

4.1 Inleiding

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de bijgestelde planning van het totaal van investeringskredieten bij de zomernota 2021.

Planning van investeringskredieten 2021

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	totaal
Balanssaldo investeringskredieten per 1 januari 2021	13.479.885	4.675.000	99.000			18.253.885
Nieuwe kredieten vanuit begroting 2021 inclusief wijzigingen	7.337.362	5.342.334	3.686.229	3.042.996	29.914	19.438.835
Totaal investeringskredieten 2021	20.817.247	10.017.334	3.785.229	3.042.996	29.914	37.692.720
Werkelijk uitgegeven medio 2021	2.652.988					2.652.988
Nog beschikbaar juli 2021	18.164.259	10.017.334	3.785.229	3.042.996	29.914	35.039.732
Beïnvloedbaar	14.422.388	4.633.504	3.532.419	2.992.996	29.914	25.611.221
Beperkt beïnvloedbaar	3.741.872	5.383.830	252.810	50.000	0	9.428.512
Bijstelling planning bij ZN	-7.046.774	6.638.176	299.000	64.000	45.598	0
Beïnvloedbaar	-4.064.745	3.656.147	299.000	64.000	45.598	0
Beperkt beïnvloedbaar	-2.982.029	2.982.029	0	0	0	0
Nieuwe planning uitvoering investeringen na zomernota	11.117.485	16.655.510	4.084.229	3.106.996	75.512	35.039.732
Beïnvloedbaar	10.357.643	8.289.651	3.831.419	3.056.996	75.512	25.611.221
Beperkt beïnvloedbaar	759.843	8.365.859	252.810	50.000	0	9.428.512

4.2 Exploitatievoordeel doorschuiven kredieten

Bij de tussentijdse rapportage worden alle kredieten beoordeeld en wordt ook nagegaan of de realisatie (van de uitgaven) volgens de planning verlopen. In totaal wordt er € 7,05 miljoen doorgeschoven naar 2022 en verder. Hiervan is 4,05 miljoen beïnvloedbaar en 3,0 miljoen beperkt beïnvloedbaar.

Voor de kredieten waar wij als gemeente invloed op hebben, zijn de belangrijkste overhevelingen:

- Verduurzaming gemeentelijke gebouwen € 376.000
- Voertuigen buitendienst € 501.000
- Regiodeal agrofoodcluster € 270.000
- Nieuw Tijenraan; sloop Rohdahal € 198.000
- Uitvoering- en plankosten Grote Markt € 811.000
- Frictie- en ontwikkelbudget OD € 258.000
- Implementatie Omgevingswet € 200.000
- Uitvoering Roalter Sportakkoord € 102.000
- Transformatiebudget sociaal domein € 293.000
- Koploperprojectondersteuning € 120.000

Voor de kredieten waar wij als gemeente maar beperkt of geen invloed hebben, zijn de belangrijkste overhevelingen:

- Binnenklimaat gemeentehuis € 1.473.000
- Gemeentelijke bijdrage N348 € 250.000
- Verkabeling hoogspanningsmast € 207.000
- Gemeentelijke bijdrage herontwikkeling spoorzone M € 110.000
- Sanering asbestdaken en storkosten € 122.000
- Parkeerplaatsen stations € 400.000
- Infrastructurele maatregelen N35 € 250.000

Als gevolg van het doorschuiven van de kredieten is een eenmalig rentevoordeel ontstaan in 2021 van € 11.520 en in 2022 van € 82.761. Ook is er een eenmalig afschrijvingsvoordeel ontstaan in 2021 van € 50.458 en in 2022 van € 280.734.

Daarnaast worden er kredieten die beschikbaar zijn gesteld bij nieuw beleid 2021 (of eerder) doorgeschoven. Het doorschuiven van kredieten naar 2022 heeft een eenmalig voordeel van € 1.008.338 in 2021, een eenmalig nadeel van € 699.740 in 2022, € 199.000 in 2023, € 64.000 in 2024 en € 45.598 in 2025 tot gevolg. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door het doorschuiven van kredieten implementatie omgevingswet, verkabeling hoogspanningsmast, frictie en ontwikkelbudget OD en sanering asbestdaken.

Kredieten die zich afwikkelingen via reserves en voorzieningen hebben geen direct gevolg voor de exploitatie.

Hoofdstuk 5: Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder: Burgemeester M. Dadema
Paragraafcoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

5.1 Inleiding

Vanuit de bedrijfsvoering zijn weinig afwijkingen te rapporteren. De organisatie heeft zich afgelopen periode goed aangepast aan de beperkingen die het coronavirus veroorzaakt. Ondanks deze beperkingen gaat het werk gewoon door. Vanuit Rijksoverheid is thuiswerken nog steeds de norm, maar er wordt vooruit gekeken naar hoe het werk ingericht zal worden in de periode na corona. Het toekomstgericht werken staat hierin centraal. Op deze manier biedt de coronacrisis kansen voor hoe wij ons werken beter kunnen en willen organiseren.

5.2 Medewerkers

De coronacrisis heeft veel gevolgen voor de manier van werken van onze medewerkers. Het langdurig werken op afstand blijkt een grote belasting te hebben en hierdoor neemt de druk op de organisatie toe. Er is sprake van een continue afweging tussen prioriteit en extra inzet. Daarnaast zijn er 25% meer werkzaamheden op diverse werkterreinen, onder andere het organiseren van coronaproof verkiezingen en (digitale) participatietrajecten. Zo zien we een enorme toename van het aantal initiatieven in het ruimtelijk domein (onder andere hoger aantal aanvragen omgevingsvergunningen).

Tenslotte is er ook een aantal werkzaamheden dat niet wordt uitgevoerd of getemporiseerd ten gevolge van corona. Dit heeft ertoe geleid dat we op verschillende plekken in de organisatie personele vervangingsmaatregelen hebben moeten nemen. Zo is er op het ruimtelijk domein externe ondersteuning ingehuurd en zijn werkprocessen aangepast. Bouwtechnische controles op de bouwplaats zijn beperkt tot constructieve controles en controles op de eindoplevering zijn voornamelijk getemporiseerd en worden op een later moment ingehaald. Binnen het sociaal domein hebben de vele regelingen/subsidies vanuit het Rijk ervoor gezorgd dat we steeds opnieuw weer moeten bekijken hoe we de kaders daarvoor stellen en hier uitvoering aan geven. Omdat de reguliere taken gewoon doorlopen is hierin geprioriteerd naar wat haalbaar is.

Inwoners hebben qua proces niets gemerkt van deze reguliere taken die in lucht zijn gehouden. Alle doorlooptijden zijn gehaald. Wel zijn inwoners nagenoeg niet fysiek gesproken. Voor de consultants heeft dit echt een negatieve invloed gehad op hun werkplezier. Zij hebben heel bewust gekozen om met mensen te werken en ze werken nu al bijna 1,5 jaar alleen maar met apparaten. Gelukkig komt daarvan nu het einde voor een groot deel in zicht.

Concluderend is een groot gedeelte van de organisatie gedurende de coronaperiode rechtstreeks betrokken geweest met extra werkzaamheden door corona. Daarbovenop volgen nog meer indirecte werkzaamheden zoals vergunningverlening en participatie. Het gevolg hiervan is dat de ambtelijke organisatie zo ongeveer op haar grens zit door de duur van de coronacrisis. Het werven van (tijdelijk) extra personeel wordt bemoeilijkt door een gespannen arbeidsmarkt. De dienstverlening naar de samenleving en het bestuur staat hierdoor onder druk.

5.3 Loonsom en egalisatiereserve SPP

Loonsomkader en egalisatiereserve SPP (strategische personeelsplanning)

Bij de jaarrekening 2018 is een plafond voor de reserve SPP ingesteld van € 800.000. Bij de jaarrekening 2020 heeft dit geleid tot vervroegde aflossing van eerder beschikbaar gestelde middelen, waardoor bij de jaarrekening 2020 een positief resultaat is gegenereerd van afgerond € 117.000. Door deze vervroegde aflossing is het aflossingsschema van het destijds ingestelde revolving fund en ook de voorfinanciering reserve SPP aangepast. Van het oorspronkelijke bedrag van in totaal € 950.000 resteert per 31 december 2020 nog een restant terugbetalingsverplichting van € 220.022. Oorspronkelijk was volledige terugbetaling voorzien in 2025, terwijl door de vervroegde aflossingen in de afgelopen jaren de volledige terugbetaling nu is voorzien in 2022.

Omdat in de meerjarenbegroting 2021-2024 nog geen rekening is gehouden met de vervroegde aflossing bij de jaarrekening 2020, moet het aflossingsschema bij deze zomernota hier op aangepast worden. Voor het jaar 2022 betreft het een aanpassing van € 98.688 en voor het jaar 2023 een aanpassing van € 18.710.

Via de middelen vanuit de reserve SPP wordt geïnvesteerd in personeel gerelateerde zaken binnen de gemeente met als doel om op lange termijn een steeds betere organisatie neer te zetten, om zo de inwoners, bedrijven, ambtenaren, college en gemeenteraad zo goed mogelijk te faciliteren en adviseren.

Voorgesteld wordt het aflossingsschema voor het jaar 2022 aan te passen tot een bedrag van € 98.688 en voor het jaar 2023 tot een bedrag van € 18.710.

5.4 Toekomstgericht werken

De visie op toekomstgericht werken is opgesteld en vertaald naar scenario's. Hierin is uitgewerkt welke keuzes er qua werkomgeving gemaakt kunnen worden en welke daaraan gekoppelde investeringen op het gebied van Facilitair, ICT en HR voor nodig zijn. Op basis van het voorkeursscenario, dat richting de begroting ook aan uw raad zal worden voorgelegd, wordt het toekomstgericht werken in 2021 en verder vormgegeven.

Onderdeel van het toekomstgericht werken is de inrichting en het gebruik van het gemeentehuis. Om die reden zal het project huisvesting en de uitwerking van het toekomstgericht werken integraal worden opgepakt, inclusief de audiovisuele middelen in de raadzaal.

De maatregelen rondom het coronavirus worden in 2021 afgebouwd. Dit maakt dat samenwerken op kantoor weer mogelijk wordt. Tegelijkertijd willen we niet terug naar het 'oude normaal'. We werken aan een nieuw huisvestingsconcept en hebben gekozen voor het scenario waarbij we in de toekomst werken en op de plek die past bij het type werkactiviteit. We willen in 2021 starten met een manier van werken waarbij we de goede elementen van het werken op kantoor combineren met de goede elementen van thuiswerken. Hiervoor wordt een routekaart ontwikkeld.

5.5 DOWR

DOWR-percelen

De eerste rapportage van de DOWR-percelen laat een positief resultaat in de lijn met voorgaande jaren zien. In de loop van het jaar zal dit meer concreet worden.

E-HRM implementatie

De projectkosten voor implementatie E-HRM vallen hoger uit dan aanvankelijk geraamd. Dit wordt veroorzaakt door het extra ramen van project capaciteit en de inhuur van extra expertise. Inmiddels is de systematiek hierop aangepast, maar voor het project betekent dit nog een aanvullende post. In totaal betreft het € 194.000 in DOWR-verband waarvan € 47.000 voor Raalte is voorzien.

Voorgesteld wordt eenmalig € 47.000 aanvullend te ramen voor implementatie E-HRM systeem ten laste van de egalisatiereserve DOWR.

5.6 Interbestuurlijk toezicht

Uit het toezicht beeld 2021 blijkt dat het totaalbeeld Raalte 'groen scoort'. Op één toezichtdomein, namelijk de WABO, wordt in 2021 nog oranje gescoord.

Het verbetertraject voor de taken van de Omgevingsdienst IJsselland heeft geresulteerd in inhoudelijke aanpassingen. Voor de thuishaken is in 2020 een project gestart om te komen tot vaststelling van VTH-uitvoeringsbeleid dat na de zomer 2021 door het college wordt vastgesteld.

5.7 Transformatie Planning- en controlcyclus

Tot nu toe is vooral ingezet op het interne proces omtrent digitalisering van de P&C cyclus. Inmiddels zijn we zover gevorderd, dat met ingang van dit jaar alle P&C producten met behulp van LIAS tot stand komen; van kadernota, begroting, zomernota tot jaarrekening. Daarnaast is de afgelopen periode LIAS verder ontwikkeld om vervolgstappen te zetten in de doorontwikkeling van stuur-/managementinformatie. Momenteel vindt er een heroriëntatie plaats welke logische vervolgstap het meest tot zijn recht komt in de verdere doorontwikkeling/transformatie van de P&C -cyclus. Op basis van deze heroriëntatie willen wij in het 4^e kwartaal 2021 bij uw raad, via de rekeningcommissie, ophalen waar uw raad graag de accenten wil leggen in de verdere doorontwikkeling/transformatie van de P&C cyclus.

5.8 Overige aspecten

Brandverzekering

In 2020 is zijn de polissen voor diverse verzekeringen op landelijk niveau niet verlengd maar collectief beëindigd. Dit betekent dat onder andere de brandverzekeringen opnieuw zijn aanbesteed. Omdat er sprake is van hogere risico's en de risicoprofielen verhoogd zijn, zullen de kosten van de verzekeringspremie hierdoor structureel toenemen met € 51.350 naar €170.300.

Voorgesteld wordt de kosten voor de brandverzekering structureel te verhogen met € 51.350.

Vervanging Financieel Management Informatiesysteem (FMI)

Het huidige FMI is kwetsbaar omdat er geen actief onderhoud plaatsvindt. In het geval van niet goed functioneren van het systeem, is er op dat moment geen inzicht in mogelijke financiële risico's. Daarom is vervanging noodzakelijk en dit kost geld. Voor DOWR betekent dit een extra raming van € 205.000 waarvan een eenmalige investering voor Raalte van € 49.200.

Voorgesteld wordt eenmalig € 49.200 te ramen voor vervanging FMI ten laste van de egalisatiereserve DOWR.

Zaaksysteem vervanging/vernieuwing

De DOWR-gemeenten maken via de Dimpact-samenwerking gebruik van het zaaksysteem van Atos (e-suite) en van de burgerzakenmodules van PinkRocade. Deze contracten lopen tot juli 2023. In de ALV van het Dimpactverband is op 4 maart 2021 afgesproken om beide modules verder te gaan ontwikkelen. De kosten voor 2022 en 2023 zijn verwerkt in de uitvoeringsplannen. Voor het jaar 2021 wordt dekking gezocht in de egalisatiereserve DOWR.

Voorgesteld wordt eenmalig € 25.000 te ramen voor het zaaksysteem ten laste van de egalisatiereserve DOWR.
--

Hoofdstuk 6: Sociaal domein

Portefeuillehouder: Wethouders G. Toeter en J. van Loevezijn
Paragraafcoördinator: Domeinmanager T. Schrör

6.1 Inleiding

Vanaf 2015 zijn de taken vanuit de voormalige AWBZ-taken, de uitvoering van de Jeugdwet en de Participatiewet/WSW gedecentraliseerd.

De beleidsonderdelen van de drie gedecentraliseerde overheidstaken in het sociaal domein zijn opgenomen in de programma's 3 Onderwijs, werk en inkomen en 4 Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp. Programma 8 openbare orde en veiligheid heeft raakvlakken met deze paragraaf.

In deze paragraaf gaan wij met name in op de financiële stand van zaken. We geven de afwijkingen ten opzichte van de begroting 2021 weer.

De opbouw van deze paragraaf ziet er als volgt uit:

- Stand van zaken Sociaal Domein breed
- Stand van zaken Wmo
- Stand van zaken Jeugd
- Stand van zaken Participatie
- Ontwikkeling reserve Sociaal Domein
- Resumé

6.2 Sociaal domein breed

De ontwikkeling van de beschikbare middelen en kosten van de drie decentralisaties in het sociaal domein zijn in de onderstaande tabellen weergegeven.

Ontwikkeling inkomsten Sociaal domein

Bedragen in €

- is voordeel

Inkomsten sociaal domein	Begroting 2021	Bijgestelde begroting zomernota 2021	Mutatie 2021
Wmo-taken vanaf 2015	5.935.000	5.984.000	-49.000
Jeugdhulp	7.812.000	8.951.000	-1.139.000
Participatie (SW/re-integratie)	4.681.000	4.669.000	12.000
Totaal	18.428.000	19.604.000	-1.176.000

Ontwikkeling uitgaven Sociaal domein

Bedragen in €

- is voordeel

Uitgaven sociaal domein	Begroting 2021	Bijgestelde begroting zomernota 2021	Mutatie 2021
Wmo-taken vanaf 2015	5.271.000	5.115.000	-156.000
Jeugdhulp	8.665.000	9.907.000	1.242.000
Participatie (SW/re-integratie)	5.057.000	5.008.000	-49.000
Totaal	18.993.000	20.030.000	1.037.000

Uit bovenstaande tabel blijkt dat we € 1.176.000 meer middelen te besteden hebben dan bij de begroting 2021. Belangrijkste redenen zijn de extra rijksmiddelen jeugd en de voorgestelde indexatie 2021 van de Wmo- en jeugdmiddelen (zie ook hoofdstuk algemene uitkering). Hier tegenover staan hogere kosten in het sociaal domein van € 1.037.000. Dit wordt veroorzaakt door een toename van de jeugdkosten. Per saldo zijn de kosten met € 20.030.000 hoger dan de beschikbare middelen van € 19.604.000. We verwachten over 2021 een negatief resultaat van € 426.000 op de taken van de 3 decentralisaties. Dit wordt in het vervolg van dit hoofdstuk per pijler verder toegelicht.

6.3 Stand van zaken Wmo

Voor de Wmo-taken vanaf 2015 is bij de begroting 2021 een voordelig saldo van € 664.000 geprognosticeerd. Deze wordt positief bijgesteld naar een voordelig saldo van € 869.000. Een toename van € 205.000.

Ontwikkelen inkomsten en uitgaven Wmo-taken vanaf 2015

Bedragen in €

- is voordeel

	Begroting 2021	Bijgestelde begroting zomernota 2021	Mutaties 2021
Middelen Wmo-taken vanaf 2015	5.935.000	5.849.000	86.000
Loon- en prijscompensatie 2021		135.000	-135.000
Totaal inkomsten	5.935.000	5.984.000	-49.000
Formatie en algemene kosten	723.000	723.000	0
Algemene voorzieningen	733.000	717.000	-16.000
Individuele voorzieningen	3.815.000	3.675.000	-140.000
Totaal uitgaven	5.271.000	5.115.000	-156.000
Resultaat Wmo taken vanaf 2015	-664.000	-869.000	-205.000

Het voordeel van € 205.000 wordt deels veroorzaakt doordat bij de begroting 2021 aan de kostenzijde wel rekening is gehouden met een indexatie van de budgetten Wmo-taken vanaf 2015 van 3%, maar aan de inkomstenkant nog niet. Bij de zomernota 2021 wordt daarom voorgesteld om structureel € 135.000 (3% op volume Wmo € 4.500.000) toe te voegen aan de Wmo-middelen. Verder is er € 86.000 onttrokken aan Wmo middelen. Dit betreft de stelpost abonnementstarief Wmo. De middelen zijn toegevoegd aan het budget Wmo huishoudelijke hulp vanwege een stijging in volume en kosten bij dit budget. Tot slot zijn er lagere kosten dan begroot op de individuele voorzieningen. Dit wordt veroorzaakt door een daling van het aantal unieke klanten bij de Wmo-begeleiding en dagbesteding. Het werkelijke resultaat wordt bij de jaarrekening 2021 toegevoegd dan wel onttrokken aan de reserve Sociaal domein.

6.4 Stand van zaken Jeugd

Zoals in onderstaande tabel weergegeven is bij de begroting 2021 een tekort op de jeugd van € 853.000 geprognoseerd. Bij de zomernota 2021 wordt het resultaat negatief bijgesteld naar een tekort van € 956.000. In de bijgestelde begroting zijn de extra door het Rijk beschikbaar gestelde jeugdmiddelen toegevoegd, Ondanks deze toevoeging, is de verwachting dat het tekort mogelijk toch stijgt, door een forse toename van specialistische jeugdzorgkosten. Het werkelijke resultaat wordt bij de jaarrekening 2021 toegevoegd danwel onttrokken aan de reserve Sociaal domein.

Zowel aan de inkomsten als kostenkant jeugd zijn er ontwikkelingen die we hieronder verder toelichten.

Ontwikkeling inkomsten en uitgaven jeugdhulp

Bedragen in €

- is voordeel

	Begroting 2021	Bijgestelde begroting zomernota 2021	Mutaties 2021
Middelen Jeugdhulp	7.812.000	7.828.000	-16.000
Extra Rijksmiddelen jeugd		824.000	-824.000
Loon-en prijsindexatie 2021		224.000	-224.000
Volumegroei sociaal domein		75.000	-75.000
Totaal inkomsten	7.812.000	8.951.000	-1.139.000
Formatie en algemene kosten	465.000	625.000	160.000
Algemene jeugdvoorzieningen	868.000	740.000	-128.000
Specialistische jeugdvoorzieningen	7.332.000	8.542.000	1.210.000
Totaal kosten	8.665.000	9.907.000	1.242.000
Prognose resultaat Jeugd	853.000	956.000	103.000

Inkomsten jeugd

Extra middelen rijk 2021 € 613 miljoen, voor Raalte € 824.000

Het rijk heeft landelijk € 613 miljoen beschikbaar gesteld voor acute problematiek in de jeugdzorg. Hiervan is bij de meicirculaire 2021 € 438 miljoen naar gemeenten gegaan, voor Raalte is dit € 824.000. De middelen zijn toegevoegd om de consultatiefunctie GGZ vorm te geven, wachtlijsten tegen te gaan, Praktijk Ondersteuners Huisartsenzorg uit te breiden en extra inzet en regie te kunnen voeren op het voorkomen en aanpakken van wachttijden van ingekochte specialistische jeugdhulp.

Daarnaast wordt er € 120 miljoen naar verwachting aan jeugdregio's of enkele grotere gemeenten beschikbaar gesteld via specifieke uitkeringen of op een andere gerichte wijze. Het betreft onder andere middelen voor tijdelijke uitbreiding van de crisiscapaciteit jeugd GGZ en het beter passend maken van accommodaties om de leefomstandigheden van kwetsbare jeugdigen te verbeteren.

De resterende € 55 miljoen gaat naar verwachting ook naar jeugdregio's/ VNG voor de regionale coördinatie en landelijke informatievoorziening. Dit laatste wordt in de septembercirculaire definitief gepubliceerd.

Loon-en prijsindexatie jeugd € 224.000

Bij de begroting 2021 is aan de kostenzijde wel rekening gehouden met een indexatie van jeugdmiddelen van 3%, maar aan de inkomstenkant nog niet. Daarom wordt bij de zomernota 2021 voorgesteld om structureel € 224.000 toe te voegen aan de jeugdmiddelen (op basis van 3% * volume jeugd € 8.000.000 -/- indexatie voogdij 18+ € 16.000).

Overige inkomsten

Er wordt € 75.000 van de stelpost Wmo en jeugd toegevoegd aan jeugdmiddelen vanwege de volumestijging van kosten per jeugdige. Daarnaast is de integratie-uitkering voogdij/18+ structureel met € 16.000 toegenomen vanwege indexatie van de loon-en prijscompensatie 2021.

Kosten jeugd

De totale kosten jeugdkosten zijn ten opzichte van de begroting 2021 negatief bijgesteld van € 8.665.000 naar € 9.907.000. Een negatieve bijstelling van de jeugdkosten van € 1,24 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een forse toename van de specialistische jeugdzorgkosten, waar we de 1e maanden van 2021 een forse stijging zien van de kosten. Het betreft dure voorzieningen in de jeugdzorg, waaronder jeugd GGZ, jeugdzorg met verblijf en kosten in de jeugdbescherming (via gecertificeerde instellingen). Wanneer we deze lijn doortrekken tot eind van het jaar zijn de specialistische jeugdzorg kosten € 1.210.000 hoger dan begroot. Er zit nog wel een mate van onzekerheid in de prognose of deze ontwikkeling zich de rest van het jaar daadwerkelijk doorzet. Verder zijn de formatie en algemene kosten met € 160.000 toegenomen, omdat wordt voorgesteld de CJG-ondersteuners in vaste dienst te nemen (zie voorstel programma 4). Dit bedrag wordt onttrokken aan het CJG-budget (algemene voorzieningen). Hierdoor is er een voordelig saldo op de algemene voorzieningen.

6.5 Stand van zaken Participatie

In de begroting 2021 is rekening gehouden met een tekort op de SW van € 376.000. Op basis van de bijgestelde begroting 2021 Stichting Werk Raalte en de rijksbijdrage SW uit de meicirculaire 2021 is het verwachte tekort SW negatief bijgesteld naar een tekort van € 413.000. Dit wordt veroorzaakt door een lagere rijksuitkering dan begroot van € 16.000 en doordat de Stichting Werk Raalte minder eigen inkomsten kan genereren op het vlak van re-integratie, omdat deze taak bij de gemeente is belegd. Op de gemeentelijke re-integratiemiddelen wordt een positief saldo van € 74.000 verwacht.

Ontwikkeling inkomsten en uitgaven Participatie

Bedragen in €

- is voordeel

	Begroting 2021	Bijgestelde begroting zomernota 2021	Mutaties 2021
Rijksmiddelen SW	4.044.000	4.028.000	16.000
Aanvullende beschikbaar gesteld middelen SW	200.000	200.000	0
Rijksmiddelen re-integratie	437.000	441.000	-4.000
Totaal inkomsten	4.681.000	4.669.000	12.000
Uitgaven wet Sociale Werkvoorziening	4.620.000	4.641.000	21.000
Re-integratie uitgaven	437.000	367.000	-70.000
Totaal kosten	5.057.000	5.008.000	-49.000
Prognose resultaat SW	376.000	413.000	37.000
Prognose resultaat re-integratie	0	-74.000	-74.000
Prognose resultaat Participatie	376.000	339.000	-37.000

6.6 Ontwikkeling reserves sociaal domein

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de reserve sociaal domein weergegeven.

Ontwikkeling reserve Sociaal domein

Bedragen in €

Reserve Sociaal domein	Storting	Onttrekking	Stand
Stand per 1-1-2021			4.813.000
Toevoeging reserve beschermd wonen			764.000
Stand per 1-1- 2021 incl beschermd wonen			5.577.000
Prognose resultaat Wmo-taken vanaf 2015	869.000		
Prognose resultaat Wmo 'oude taken'	10.000		
Prognose resultaat Jeugd		956.000	
Prognose resultaat bijstandsverlening (PW)	192.000		
Prognose resultaat bijzondere bijstand	110.000		
Prognose resultaat WSW		413.000	
Prognose resultaat re-integratie middelen	74.000		
Totaal	1.255.000	1.369.000	
Subtotaal			5.463.000
Overige onttrekkingen			
Transformatiebudget Sociaal domein		900.000	
Gebiedscoördinator buitengebied		65.000	
Totaal		965.000	
Verwachte stand per 31-12-2021			4.498.000
Claims 2022 en verder			
Restant transformatiebudget		303.000	
Extra investering CJG 2022/2023 (kadernota 2022)		400.000	
Stand na aftrek toekomstige claims			3.795.000

Vanaf 1 januari 2021 is de reserve Wmo Beschermd Wonen toegevoegd aan de reserve sociaal domein. Verder zijn de verwachte resultaten van de taken van de 3 decentralisatie uit deze paragraaf verwerkt. Daarnaast is er een voordelig resultaat van € 10.000 op de Wmo 'oude taken'. Op de participatie taken is er een voordelig resultaat op de bijstandsverlening (PW) van € 192.000 en een voordelig saldo van € 110.000 op de bijzondere bijstand. Na onttrekking van de te verwachten kosten betreffende het transformatiebudget en de gebiedscoördinator buitengebied is er per 31 december 2021 een verwachte stand van € 4.498.000 in de reserve Sociaal domein. Voor 2022 is er nog een restantclaim van € 303.000 betreft het transformatiebudget en een extra investering € 200.000 in zowel 2022 als 2023 in het CJG (conform kadernota 2022). Na aftrek van deze claims is de stand reserve Sociaal domein € 3.795.000.

6.7 Resumé

Bij de overheveling van de taken voor het sociaal domein in 2015 is besloten, dat de taken budgetneutraal worden uitgevoerd. Dit betekent dat jaarlijks de voor- en nadelen worden verevend via de reserve Sociaal domein. Het afgelopen jaar hebben we geïnvesteerd in het opzetten van een monitor sociaal domein. Deze monitor geeft ons meer inzichten in de ontwikkelingen en de uitgaven. Zo zien we dat de kosten voor jeugdzorg met name toenemen door een klein aantal jeugdigen dat zeer specialistische zorg nodig hebben. Voor 2021 is de huidige prognose een positief resultaat van circa € 869.000 op de Wmo-taken vanaf 2015 en een negatief resultaat van circa € 956.000 op de jeugdhulp en € 339.000 op de taken SW/re-integratie. Per saldo een tekort van € 426.000 op deze taken. Doordat we op de Wmo oude taken en de participatie 'oude taken' (bijstand/bijzondere bijstand) verwachten circa € 312.000 over te houden, wordt er per saldo € 114.000 onttrokken aan de reserve sociaal domein.

Hoofdstuk 7: Corona

Portefeuillehouder: Wethouders F. Niens en G. Toeter
Paragraafcoördinator: Directeur A. Nijman

7.1 Inleiding

In het najaar van 2020 heeft de gemeenteraad het Koersdocument Coronacrisis vastgesteld. Het koersdocument geeft richting hoe we willen omgaan met sociale, maatschappelijke, economische en financiële gevolgen van de coronacrisis. De toelichting van de inhoudelijke/beleidsmatige gevolgen van de coronacrisis zijn verantwoord in de verschillende programma's. In deze paragraaf gaan we in op de financiële stand van zaken 2021 rond de gevolgen van de coronacrisis.

De coronacrisis heeft een grote impact op de financiën van de gemeente Raalte. Het rijk heeft in 2020 en 2021 steunpakketten beschikbaar gesteld ter compensatie van enerzijds de inkomstenderving en anderzijds de extra kosten die de gemeente heeft gemaakt op diverse beleidsterreinen als gevolg van corona. Daarnaast heeft de Raad aanvullend op de rijkscompensatiegelden voor zowel het jaar 2020 als 2021 een gemeentelijke stelpost van € 500.000 beschikbaar gesteld.

7.2 Financiële stand van zaken

7.2.1 Inzet coronacompensaties rijk

In onderstaand tabel is een overzicht gegeven van de beschikbare compensatie 2021 (inclusief overheveling 2020) per pijler en de claims die hierop tot en met mei 2021 zijn gedaan. In totaal is er € 1,46 miljoen beschikbaar en t/m mei € 0,42 miljoen aan claims gedaan op deze middelen. Hierbij is de lijn aangehouden om de rijksmiddelen daar in te zetten, waarvoor de middelen bestemd zijn. Het is dus een tussentijdse stand van zaken over 2021. Er is nog circa € 1 miljoen beschikbaar. We verwachten nog veel claims over 2021 te krijgen, bijvoorbeeld van cultuurinstellingen, zorgaanbieders en maatschappelijke instellingen. Daarnaast is het onzeker hoe de situatie na afloop van de steunpakketten van het rijk zal zijn en welk effect dit zal hebben op de aantallen mensen in de bijstand en schulddienstverlening. Voor cultuur, buurt- en dorpshuizen en meerkosten Wmo- en jeugdhulp aanbieders verwachten we over 2021 nog aanvullende compensaties te krijgen van het rijk. In de september- en decembercircularis 2021 zal hierover nog aanvullende informatie komen.

Rijksmiddelen

Bedragen in €

Omschrijving corona-gerelateerde compensatie Rijk (via algemene uitkering)	Overheveling 2020	Compensatie 2021	Totaal beschikbaar 2021	Claims 2021	Saldo
Schrappen opschalingskorting	79.000	294.000	373.000	156.000	217.000
Voor extra organisatiekosten zoals personele inzet, communicatie, ICT en accountant.					
Sociaal economisch steunpakket	47.000	130.000	177.000	0	177.000
Extra middelen voor toename aantal mensen in bijstand, bijzondere bijstand en schulddienstverlening. Tot en met mei 2021 is nog geen explosieve stijging in het aantal verstrekkingen bijstand en schulden in Raalte, waardoor we de kosten nog uit reguliere middelen kunnen opvangen. Middelen beschikbaar houden voor periode na beëindiging steunpakketten rijk.					
Begeleiding kwetsbare groepen/ bestrijden eenzaamheid ouderen	0	172.000	172.000	0	172.000
Lokale ondersteuning kwetsbare groepen en bestrijding eenzaamheid. Met de Kr8 partners wordt verkend hoe deze middelen effectief ingezet kunnen worden.					
Cultuur	42.000	125.000	167.000	9.500	157.500
Middelen ter ondersteuning lokale infrastructuur. Tot en met mei hebben 3 culturele instellingen ondersteuningsbijdragen van in totaal € 9.500 ontvangen.					
Steunpakket jongeren	24.600	120.000	144.600	19.000	125.600
Betreft middelen perspectief voor jongeren, jeugd aan zet, sociaal en mentaal welzijn en leefstijl jeugd, vrijwilligersorganisatie jongeren. T/m mei € 19.000 ingezet voor organisatie jongerenactiviteit (via In Salland) en activiteiten wintereditie jeugd aan Zet.					
Verkiezingen	68.000	52.000	120.000	120.000	0
Vergoeding rijk voor coronaproof organiseren 2e Kamerverkiezingen is volledig ingezet.					
TONK	0	95.000	95.000	39.000	56.000
Vanuit het rijk is € 95.000 ontvangen. Mogelijk ontvangen we vanuit het rijk nog aanvullende middelen. De regeling loopt door tot 1 oktober 2021. Tot en met mei is er € 39.000 uitgekeerd.					
Toezicht en handhaving	60.000	0	60.000	5.000	55.000
Extra middelen BOA's 2021 in 1e instantie uit specifieke uitkering betaald. Claim betreft inrichting vaccinatielocatie Carmel College.					

Omschrijving corona-gerelateerde compensatie Rijk (via algemene uitkering)	Overheveling 2020	Compensatie 2021	Totaal beschikbaar 2021	Claims 2021	Saldo
Afvalverwerking	0	58.000	58.000	58.000	0
Compensatie 2020, middelen € 58.000 toevoegen aan voorziening afvalstoffenheffing (gesloten systeem).					
Voorschoolse opvang	46.000	11.000	57.000	10.000	47.000
Middelen organisatie noodopvang, compensatie eigen bijdrage i.v.m. tijdelijke sluiting kinderopvang.					
Meerkosten Wmo en jeugd/ quarantaine ondersteuning	32.000	0	32.000	0	32.000
Claims meerkosten zorgaanbieders 2021 nog niet bekend.					
Buurt-en dorpshuizen	26.000	0	26.000	26.000	0
Bijdrage verstrekt aan acht dorpshuizen.					
Totaal	424.600	1.057.000	1.481.600	442.500	1.039.100

Specifieke uitkeringen

Het rijk heeft naast middelen via het gemeentefonds ook een aantal specifieke uitkeringen beschikbaar gesteld in 2021. Over de specifieke uitkering moet verantwoording aan het Rijk afgelegd worden. Op basis van de werkelijke kosten volgt een afrekening. Het betreft de volgende regelingen:

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO)

We hebben in 2021 een voorschot TOZO van het rijk ontvangen van € 1,46 miljoen. Tot en met mei is er afgerond € 0,58 miljoen aan betalingen verstrekt.

SPUK IJZ (vergoeding exploitatieverlies ijsbanen/zwembaden)

Er is landelijk € 100 miljoen door het rijk gereserveerd ter compensatie van exploitatieverliezen zwembaden en ijsbanen over het jaar 2020. Vanuit het Sportbedrijf is in april 2021 een aanvraag ingediend van € 390.000 op deze middelen. Het rijk moet nog een besluit nemen over alle ingediende aanvragen vanuit gemeenten.

Toezicht en Handhaving

Het rijk heeft € 137.000 aan voorschot verstrekt ten behoeve van extra inzet van de toezicht en handhavingstaak over de periode 15 december 2020 tot en met 30 juni 2021.

Leefstijl

Het rijk heeft € 20.000 aanvullend beschikbaar gesteld voor impuls aan bewegen en € 45.000 voor gezonde leefstijlinterventies.

7.2.2 Stand gemeentelijke stelpost

Door de Raad is een gemeentelijke stelpost Corona van € 500.000 in zowel 2020 en 2021 beschikbaar gesteld voor kosten waarvoor geen rijkscompensatie is en geen ruimte binnen het reguliere budget.

In onderstaand tabel is een overzicht weergegeven van de stand van zaken van de gemeentelijke stelpost Corona.

Gemeentelijke stelpost

Bedragen in €

Omschrijving	Bedrag	Toelichting
Gemeentelijke stelpost 2020 overgeheveld naar 2021	500.000	Voorgesteld in jaarrekening
Gemeentelijke stelpost 2021	500.000	
Totaal	1.000.000	

Claims 2021

Gedeeltelijke afstel reclamebelasting 2021	75.000	Conform raadsbesluit
Niet innen marktgelden non-food marktondernemers	6.220	
Voorlopige Claim Sportbedrijf 2020	390.000	Aanvraag bij het rijk om € 390.000 vergoed te krijgen via specifieke uitkering (SPUK IJZ) voor vergoeding exploitatieverlies zwembaden. In afwachting van besluit rijk houden we rekening met een claim tussen € 0 en € 390.000 op de gemeentelijke stelpost.
Totaal	471.220	

Nog beschikbaar gemeentelijke stelpost	528.780
---	----------------

7.3 Resumé

Vanwege de coronacrisis heeft het rijk middelen beschikbaar gesteld ter compensatie van extra kosten en inkomstenderving bij gemeenten. Over 2020 is deze rijkscompensatie voldoende gebleken om de gevolgen van corona op te vangen. Op basis van deze tussentijdse stand van zaken over 2021 kan geconcludeerd worden dat op dit moment ook voor 2021 voldoende middelen beschikbaar zijn om de gevolgen van corona op te vangen.

Hoofdstuk 8: Stand van zaken bouwgrondexploitatie

Portefeuillehouder: Wethouder W. Wagenmans
Paragraafcoördinator: Directeur A. Nijman

8.1 Inleiding

In de Projectenrapportage Gebiedsontwikkeling 2021 wordt de voortgang van de ruimtelijke plannen binnen de gemeente Raalte beschreven. Conform de Nota Grondbeleid en de geldende BBV-voorschriften dienen de grondexploitaties van de lopende plannen jaarlijks herzien te worden. Deze geactualiseerde grondexploitaties zijn eveneens in de Projectenrapportage opgenomen.

De Projectenrapportage Gebiedsontwikkeling 2021 maakt onderdeel uit van de Zomernota 2021 en wordt zodoende gelijktijdig vastgesteld.

8.2 Algemeen

8.2.1 Woningbouw

We zien dat er veel vraag is naar nieuwbouwwoningen. Dit jaar en de komende jaren staan nieuwbouwprojecten op de planning om aan de woningvraag te kunnen voldoen. Binnen de woningbouwprogrammering willen we daarnaast ook ruimte blijven bieden aan nieuwe kwalitatief goede nieuwbouwprojecten en maatwerk bieden in de kernen.

8.2.2 Bedrijvenmarkt

Het is belangrijk voor de gemeente om uitgeefbaar bedrijventerrein op voorraad te hebben om zodoende de dynamiek binnen het bedrijfsleven te kunnen accommoderen. In Raalte concentreert dit aanbod zich op de locatie De Zegge VII. Daarnaast wordt in 2021 de planologische procedure ten behoeve van de uitbreiding van het bedrijventerrein in Heino naar verwachting afgerond. Deze uitbreiding betreft netto 3,5 ha. bedrijventerrein.

8.2.3 Actuele onderwerpen

Gevolgen coronacrisis woning- en bedrijvenmarkt

De coronacrisis heeft een behoorlijke impact gehad op de economie. Aanvankelijk was de verwachting dat dit ook voor de huizen- en bedrijvenmarkt zou gaan gebeuren, maar die verwachting is niet uitgekomen.

Woningmarkt

De woningmarkt in Nederland blijft ongekend krap. Dit blijkt onder andere uit de woningmarktcijfers van het eerste kwartaal 2021 van de NVM met forse prijsstijgingen en toenemende schaarste en overbiedingen.

Een aantal factoren heeft ervoor gezorgd dat de huizenmarkt in de coronacrisis is blijven doordraaien, namelijk:

- Door de blijvend lage hypotheekrente en het beperkte aanbod, blijft de vraag groot;
- Ruimere hypotheeknormen in 2021 bieden extra financiële ruimte;
- Starters betalen vanaf 2021 geen overdrachtsbelasting meer bij de aankoop van een woning.

Ingeschat wordt dat de huizenprijzen in 2021 ten opzichte van 2020 met circa 11% zullen stijgen.

Bouwkosten

De bouwkosten zijn in 2021 gestegen mede als gevolg van problemen bij de productie en logistiek van het te verkrijgen bouw materiaal. Ook is er sprake van schaarste aan personeel, dat ook een prijsopdrijvend effect heeft. Daarnaast zorgen de BENG-eisen (Bijna Energieneutrale Gebouwen) voor een stijging van de bouwkosten. Om aan deze BENG-eisen te voldoen dient geïnvesteerd te worden in verdere energiebesparende maatregelen, zoals aanbrengen van meer isolatie, PV-panelen, warmtepompen en betere beglazing.

Bedrijvenmarkt

Veel ondernemers waren door de coronacrisis in eerste instantie terughoudend en wachtten de impact van de coronacrisis af alvorens nieuwe investeringen te doen. Dit is merkbaar bij de verkoop van bedrijventerrein. De belangstelling voor een nieuwe bedrijfskavel is er wel, maar door de afwachtende houding van de ondernemers leidt dit niet altijd tot daadwerkelijke verkoop.

Langzamerhand komt het vertrouwen terug en hiermee ook de mogelijkheden om te investeren.

Rente en inflatie

De coronacrisis heeft ook effect op de rente en inflatie. Door de toegenomen vraag naar geld is het waarschijnlijk dat de rente de komende tijd iets zal stijgen. Daarnaast nemen de risico's op de markt toe waardoor kredietverstrekkers een hogere prijs voor hun krediet zullen vragen.

In 2021 zal de inflatie stijgen door met name prijsontwikkelingen van brandstof, energie en kleding. De verwachting voor 2021 is een inflatie van circa 2%.

8.3 Bouwgrond in exploitatie

Onderhanden werken / Bouwgrond in exploitatie

De gemeente Raalte kent 17 actieve grondexploitaties. Conform de Nota Grondbeleid en de BBV-voorschriften moeten deze jaarlijks geactualiseerd worden.

De gezamenlijke herziene grexten laten het volgende resultaat zien (CW = contante waarde per 1-1-2021, EW = Eindwaarde):

Resultaat grexten

Bedragen in €

Resultaat	Jaarrekening 2020		Projectenrapportage 2021		Verschil	
	CW 1-1-2021	EW	CW 1-1-2021	EW	CW 1-1-2021	EW
Positief exploitatieresultaat	4.730.518	5.083.879	4.848.553	5.171.169	118.035	87.290
Negatief exploitatieresultaat	-4.640.674	-5.400.875	-4.534.107	-5.275.282	106.567	125.593
Totaal	89.844	-316.996	314.446	-104.113	224.602	212.883

Op grond van de BBV-voorschriften is in 2020 tussentijds een deel van het verwachte exploitatieresultaat reeds als tussentijdse winstneming (2,1 mln.) genomen.

Het totaal van de complexen met een negatief exploitatieresultaat (op contante waarde) is afgenomen met € 106.567. Dit betekent dat de voorziening verwachte verliezen met hetzelfde bedrag verminderd kan worden (ten gunste van de algemene reserve grondexploitaties).

Het verschil van het totaal exploitatieresultaat projectenrapportage 2021 ten opzichte van jaarrekening 2020 wordt met name veroorzaakt door:

- Een daling van het rentepercentage vanaf 1-1-2022 met 0,15%;
- Aanpassing nog te maken kosten bouw- en woonrijp maken op basis van laatste aanbestedingen en genoemde normbedragen;
- Opnemen nieuw complex locatie voormalig Timmermanshuis met een positief exploitatieresultaat.

Complex Franciscushof / Zuidrand

In de geactualiseerde grondexploitatie van complex 17 Franciscushof is nog geen rekening gehouden met de ontwikkeling rondom de zuidrand van dit plangebied.

Door onder andere de verbreding van de N35 en gewijzigde inzichten met betrekking tot het gewenste woningbouwprogramma voor dit plangebied zijn de voorbereidingen gestart voor een nieuwe inrichting van de zuidrand, waarbij aspecten als duurzaamheid, groen en water belangrijke pijlers zijn. Hierdoor zal het aantal m2 uitgeefbaar gebied minder worden dan was voorzien in het huidige bestemmingsplan.

Begin dit jaar is het nieuwe stedenbouwkundige plan vastgesteld. Binnen dit plan is de bouw van 163 woningen opgenomen. Door de geluidshinder van de N35 is het noodzakelijk een geluidswerende voorziening (geluidscherm, -wal) te treffen om de beoogde woningbouw mogelijk te maken.

Door de genoemde mindere grondopbrengsten en extra kosten geluidswerende voorzieningen zal de grondexploitatie naar verwachting negatief uitvallen. Conform de BBV-voorschriften zal hiervoor een voorziening getroffen moeten worden (ten laste van de algemene reserve grondexploitatie). Naar verwachting zal in het najaar 2021 het gewijzigde bestemmingsplan, inclusief grondexploitatie ter vaststelling aangeboden worden.

Kavelverkoop woningbouw

In het nieuwbouwsegment is nog steeds sprake van een grote belangstelling voor bouwkavels, waarop naar eigen idee, binnen de bestemmingsplanregels, een woning gerealiseerd kan worden.

In de eerste helft van 2021 hebben de volgende kaveluitgiftes plaatsgevonden:

- De Veldegge fase 3 (16 kavels);
- Marissink fase 1 (14 kavels, 4 kavels sociale huur)
- Salland II fase 4b (5 kavels levensloopbestendige woningen)
- Voormalig Timmermanshuis Nieuw Heeten (3 kavels woon-werk)

In de tweede helft van 2021 wordt de kaveluitgifte voorbereid voor de nieuwe woningbouwlocaties Molenwijk (Heino), locatie Luttenbergerweg (Luttenberg), Lierderholthuis fase 2b en de Zuidrand Franciscushof.

In het volgende overzicht is de stand van zaken (per 1 juni 2021) van de verkoop van woningbouwkavels weergegeven.

In de kolom raming 2021 is de verwachte kavelverkoop vermeld die opgenomen is in de oorspronkelijk grondexploitaties (begroting 2021). Op basis van de geactualiseerde grondexploitaties zijn in de kolom 'projectenrapportage 2021' de aangepaste verkoopprognoses opgenomen.

Kavelverkoop woningen

Peildatum 1-6-2021

Naam complex	Begroting 2021	Proj.rapp. 2021	Verkocht 2021	In optie
<i>Onderhanden werk woningbouw</i>				
17- Franciscushof / de Terpen	2	4	4	0
17- Franciscushof / Singel	4	6	6	0
17- Franciscushof / Zuidrand	14	0	0	0
47- Sallland II fase 3 / Hoenlo	5	5	5	0
47- Sallland II fase 3 / Hogenhof	0	17	17	0
64- Timmermanshuis	0	1	0	2
74- Borgwijk Luttenberg	0	1	1	0
76- Wörmink Mariënheem	0	0	0	0
78- De Veldegge Heeten	5	13	5	8
79- 't Broeck Broekland	4	10	8	3
85- De Kleine Hagen Laag Zuthem fase 2	7	8	8	0
87- Lierderholthuis fase 2	2	8	8	0
Totaal woningbouw	43	73	62	13

Toelichting:

Franciscushof Zuidrand; de raming begroting 2021 is gebaseerd op het huidige bestemmingsplan waarin de verkoop van 14 kavels Theaterhof in 2021 was voorzien.

Kavelverkoop bedrijven / kantoren

Het volgende overzicht geeft de werkelijke en verwachte verkoop van kantoren- en bedrijventerreinkavels weer:

Kavelverkoop woningen bedrijven

Peildatum 1-6-2021

Naam complex	Begroting 2021	Proj.rapp. 2021	Verkocht 2021	In optie
46- Sallandse Poort kantoren	1	1	1	0
Totaal kantoren	1	1	1	0

Onderhanden werk bedrijventerrein (in ha)

72- De Zegge VI / ontwikkeling derden	0,2	0,95	0,75	0,2
77- De Zegge VII	1,3	2,1	1,8	3,3
Totaal bedrijventerrein (ha)	1,5	3,1	2,6	3,5

Kantoren

De koopovereenkomst van de laatste kavel is getekend en de akte passering zal naar verwachting dit jaar gaan plaatsvinden.

Bedrijventerrein

De Zegge VI

Binnen de Zegge VI zijn alle kavels verkocht of in optie gegeven. Na aktepassering van de laatste in optie gegeven kavel, kan dit complex financieel afgerond worden in de jaarrekening 2021.

De Zege VII

Het bedrijventerrein De Zegge VII is inmiddels geheel bouwrijp gemaakt. Diverse ondernemers hebben aangegeven belangstelling te hebben voor een bedrijfskavel op dit bedrijventerrein. Concreet heeft dit in 2021 (peildatum 1 juni) geleid tot de verkoop van in totaal 1,8 ha. bedrijventerrein en het in optie geven van 3,3 ha. Daarnaast worden verkoopgesprekken gevoerd met diverse ondernemers die belangstelling hebben voor een nieuwe bedrijfskavel.

Bedrijventerrein Heino

De voorbereidingen om te komen tot een nieuw bedrijventerrein In Heino zijn gestart. Op basis van een financiële verkenning moet rekening gehouden worden met een negatief exploitatieresultaat van circa € 450.000 op startwaarde (1-1-2021). Hiervoor zal dan een voorziening getroffen moeten worden ten laste van de algemene reserve grondexploitatie. De vaststelling van het gewijzigde bestemmingsplan zal naar verwachting in de 2^e helft van 2021 plaatsvinden.

8.4 NIEGG (Nog niet In Exploitatie Genomen Gronden)

Nieuwe locaties

Woningbouw Heino; complex Molenwijk

Na het doorlopen van een interactief proces heeft de gemeenteraad een locatie aan de Molenweg aangewezen als uitbreidingslocatie voor woningbouw in Heino. Gekozen is voor actief grondbeleid waardoor de gemeente de volledige regie voert maar ook alle risico's heeft. De gronden zijn inmiddels aangekocht en de voorbereidingen om te komen tot een nieuw bestemmingsplan zijn gestart, waarbij nadrukkelijk de inwoners van Heino betrokken worden.

Het ontwerpbestemmingsplan is inmiddels vastgesteld en de vaststelling van dit bestemmingsplan wordt in het najaar van 2021 verwacht.

Woningbouw Luttenberg

Omdat de locatie Borgwijk zo goed als volgebouwd is, wordt een nieuwe woningbouwlocatie ontwikkeld om aan de vraag naar woningen in Luttenberg te voldoen.

De keuze voor de ontwikkeling van een nieuwe woonwijk is gevallen op de locatie aan de Luttenbergerweg. Ook voor deze locatie is gekozen voor actief grondbeleid. De gronden zijn verworven en het stedenbouwkundig plan is in nauw overleg met Plaatselijk Belang, buurtbewoners en inwoners van Luttenberg opgesteld. De bestemmingsplanprocedure loopt en naar verwachting zal het bestemmingsplan in de 2^e helft van 2021 vastgesteld worden. De kavels worden gefaseerd uitgegeven.

Woningbouw Nieuw Heeten / Locatie Marissink

Om aan de toekomstige woningbouwbehoefte van Nieuw Heeten te kunnen voldoen, zijn de voorbereidingen gestart voor de ontwikkeling van de in gemeentelijk eigendom zijnde, locatie Marissink. In samenwerking met Plaatselijk Belang en de inwoners is de planvorming opgepakt. Het bestemmingsplan is inmiddels vastgesteld en de kavels in de eerste fase zijn in verkoop.

Locatie Timmermanshuis Nieuw Heeten

Om te voorzien in de behoefte en wens van Plaatselijk Belang is de locatie Timmermanshuis bestemd voor een drietal woon-werk kavels. Hiermee wordt voldaan aan de behoefte om vestiging van lokale bedrijven te faciliteren. Het stedenbouwkundig plan en het nieuwe bestemmingsplan zijn in het voorjaar van 2021 vastgesteld en twee kavels zijn inmiddels in optie. De exploitatie sluit met een gering positief resultaat.

Locatie Brink 2 Raalte

De opstallen op het adres Brink 2 te Raalte zijn vanaf juni 2020 niet meer in gebruik voor kinderopvang en als noodlokalen voor de Korenbloem. Conform de Nota Grondbeleid zijn de opstallen en het perceel tegen boekwaarde overgegaan naar de grondexploitatie. De ambitie is de locatie in te vullen met een woningbouwplan dat goed aansluit op de structuur van de wijk. Ook bij de herontwikkeling van deze locatie zal participatie een onderdeel uitmaken van het ontwikkeltraject.

De voorbereidingen zijn inmiddels gestart, waarbij er voor gekozen is de ontwikkeling van deze locatie door de markt te laten plaatsvinden. In een verkoopprocedure worden marktpartijen uitgedaagd een aansprekend plan te presenteren waarin de door de gemeente meegegeven uitgangspunten (onder andere woningbouwprogramma en participatie) optimaal zijn uitgewerkt.

Op dit moment wordt het gebouw tijdelijk gebruikt door gebruikers van boerderij Strunk, die in verband met de verbouw geen gebruik kunnen maken van de locatie Strunk. Voor de daarmee gepaard gaande kosten en de voorbereidingskosten van de herontwikkeling van de locatie (onder andere interne uren en inhuur extern bureau) wordt een krediet gevraagd van € 20.000.

De kosten worden te zijner tijd verrekend met de verkoopopbrengst van het perceel.

Voorgesteld wordt een krediet te ramen van € 20.000 voor herontwikkeling locatie Brink 2 ten laste van de grondexploitatie.

8.5 Risico's

Voor de in exploitatie zijnde complexen geldt onderstaande risicokaart.

Risicokaart

Nr.	Omschrijving	GREX	Risico	Toelichting
Woningbouw:				
17	Franciscushof			hoge boekwaarde, lange looptijd, herontwikkeling zuidrand
46	Sallandse Poort			negatief exploitatieresultaat
47	Salland II fase 2			
50	Salland II fase 3			
64	Locatie Timmermanshuis			beperkt voordelig expl.resultaat
74	Borgwijk Luttenberg			
75	Marissink Nw. Heeten			beperkt voordelig expl.resultaat
76	De Wörmink Mariënheem			
78	De Veldegge Heeten			
79	't Broeck Broekland			
84	Kleine Hagen fase 1			negatief exploitatieresultaat
85	Kleine hagen fase 2			
87	Lierderlthuis fase 2			
89	Kiezebos III Heino *			risico bij ontwikkelaar
88	Lierderlthuis fase 1			negatief exploitatieresultaat
93	Hartkampschool			negatief exploitatieresultaat
Bedrijven:				
72	De Zegge VI			risico bij ontwikkelaar
77	De Zegge VII			negatief expl.resultaat, hoge boekwaarde en lange looptijd

Nr.	Omschrijving	GREX	Risico	Toelichting
Nieuwe locaties:				
	Molenwijk Heino			voordelig exploitatie resultaat
	Bedrijventerrein Heino nw.			negatief expl. resultaat / gronden nog niet in eigendom
	Woningbouw Lutzenbergerweg			beperkt voordelig expl. resultaat

Negatief exploitatieresultaat

Een vijftal exploitaties (Sallandse Poort, de Zegge VII, de Kleine Hagen Laag Zuthem 1^e fase, Lierderholthuis 1^e fase en locatie Hartkampschool) sluit met een negatief resultaat. Conform de BBV-voorschriften is hiervoor een voorziening getroffen. Omdat het exploitatieresultaat negatief is, zal een tegenvaller direct financiële gevolgen hebben. Er zal dan een extra storting in de voorziening te verwachten verliezen doorgevoerd moeten worden. Deze komt dan ten laste van de algemene reserve grondexploitatie. Omdat de complexen Sallandse Poort, Kleine Hagen 1^e fase, Lierderholthuis 1^e fase en locatie Hartkampschool in de afrondende fase zitten, is het risico binnen deze projecten beperkt.

In de toelichting van de afzonderlijke complexen in de Projectenrapportage is bij de uitwerking van de risico's en kansen, het financieel effect op het eindresultaat berekend wanneer er sprake zou zijn van een wijziging in de parameters.

Naast de gevoeligheid met betrekking tot de parameters hebben verdere vertraging (tijd), een veranderende afzet (lagere opbrengsten) en de aanbestedingsmarkt (kostenstijging), gevolgen voor het eindresultaat. Deze scenario's zijn eveneens doorberekend.

Op basis van de doorberekende scenario's is een inschatting gemaakt van het totale financiële risico binnen de grondexploitatie. Afgerond is het totale risico berekend op € 3,2 mln., als volgt onderverdeeld:

Financiële risico grondexploitatie

Bedragen in €

Resumé	Bedrag
Woningbouw	667.980
Kantoren	4.413
Bedrijventerrein	2.497.580
Totaal	3.169.972
	afgerond: 3.200.000

In de jaarrekening 2020 was het risico binnen de grondexploitatie nog berekend op € 3,4 mln. De daling is mede het gevolg van de grote vraag naar bouw kavels. Het risico van bijvoorbeeld een langere looptijd is hierdoor zeer beperkt. Het berekende risicobedrag van € 3,2 mln. maakt onderdeel uit van het totale weerstandsvermogen.

Risico's overige terreinen

In het, in de projectenrapportage opgenomen, overzicht van Overige Terreinen zijn de niet voor ontwikkeling benodigde gronden gewaardeerd op de agrarische waarde. Het risico van bijvoorbeeld afwaarderen is hierdoor niet meer aanwezig. Gronden die niet meer nodig zijn om in portefeuille te houden, worden verkocht. Het risico binnen het onderdeel Overige Terrein is daarom zeer beperkt.

8.6 Reservepositie grondexploitatie

De algemene reserve grondexploitatie kent per 1-1-2021 een stand van € 5 mln. Dit is de in de Nota Grondbeleid bepaalde bovengrens.

Na actualisatie van de grondexploitaties 2021 kan de volgende prognose van de algemene reserve grondexploitatie voor 2021 opgemaakt worden:

Stand algemene reserve grondexploitatie 2021

Bedrag in €

Omschrijving	Bedrag
Stand per 1-1-2021	5.000.000
Stortingen	3.018.859
Onttrekkingen	143.433
Afroming reserve	2.875.426
Stand per 31-12-2021	5.000.000

Op basis van de geactualiseerde grexen 2021 is de tussentijdse winstneming 2021 ingeschat op € 2,8 mln., als volgt opgebouwd:

Tussentijdse winstneming 2021 totaal op basis van geactualiseerde grexen

Bedragen in €

Nr	Complex	Winstneming 2021
47	Salland II fase 2	119.221
50	Salland II fase 3	1.703.493
71	De Zegge VI	12.267
74	Borgwijk Luttenberg	66.343
76	Wörmink Mariënheem	60.037
78	Veldegge Heeten	184.728
79	't Broeck Broekland	216.317
85	Kleine Hagen fase 2	304.253
87	Liederholthuis fase 2	139.700
Totaal		2.806.359

In de jaarrekening 2021 zal de definitieve winstneming bepaald worden.

Het hierboven berekende surplus/afoming reserve van € 2.875.426 (boven de grens van € 5 mln.) komt ten gunste van de algemene bestemmingsreserve. De definitieve afoming wordt bij het opstellen van de jaarrekening bepaald en doorgevoerd.

In het overzicht is geen rekening gehouden met de risico's van een mogelijke negatieve exploitatie bij de volgende actuele ontwikkelingen:

- (Her)ontwikkeling Zuidrand Franciscushof;
- Bedrijventerrein Heino

De daadwerkelijke afoming van de algemene reserve grondexploitatie zal derhalve lager zijn dan de genoemde € 2,9 mln. als beide genoemde grondexploitaties in 2021 actief worden. Bij de vaststelling van de betreffende bestemmingsplannen en bijbehorende grondexploitaties zal het negatieve exploitatieresultaat aangegeven worden.

Voorziening te verwachte verliezen

Na actualisatie van de grexen 2021 blijkt dat ten opzichte van de jaarrekening 2020 een bedrag van € 106.567 teruggestort kan worden vanuit de voorziening te verwachte verliezen naar de algemene reserve grondexploitatie. De vermindering van het rentepercentage met 0,15% vanaf 2022 (van 1,25% naar 1,1%) heeft een positief effect op de betreffende complexen.

De mutatie is als volgt berekend:

Voorziening te verwachten verliezen

Bedragen in €

Nr.	Complex	Jaarrekening 2020	PR 2021	Mutatie t.o.v. jaarrek. 2020
46	Sallandse Poort	-583.088	-561.133	21.955
77	De Zegge VII	-3.256.593	-3.178.040	78.553
84	Kleine Hagen fase 1	-113.008	-107.436	5.572
88	Lierderholthuis fase 1	-217.336	-217.336	0
93	Hartkampschool	-470.649	-470.162	487
Totaal		-4.640.674	-4.534.107	106.567

8.7 Parameters

Bij het herzien van de grondexploitaties (GREX) is rekening gehouden met de volgende parameters:

Parameters GREX

Omschrijving	2020	2021	2022 e.v.
Rentepercentage nieuwe investeringen	1,45%	1,25%	1,10%
Rentepercentage boekwaarde	1,45%	1,25%	1,10%
Kostenstijging GWW	2,0%	2,0%	2,0%
Kostenstijging plankosten	3,0%	2,0%	2,0%
Opbrengstenstijging woningbouw	2,0%	2,0%	1,0%
Opbrengstenstijging bedrijven	0,0%	0,0%	0,0%

Bij de actualisatie van de grondexploitaties is rekening gehouden met de volgende normbedragen:

- Bouwrijp maken € 20 p/m2 bruto oppervlakte
- Woonrijp maken € 15 p/m2 bruto oppervlakte of
€ 25 p/m2 netto oppervlakte openbaar gebied
- Groenvoorziening € 3 p/m2 bruto oppervlakte of
€ 7 p/m2 netto oppervlakte openbaar gebied
- Openbare verlichting € 1.400 per lichtmast bedrijventerrein en
€ 1.400 per lichtmast woningbouw

De genoemde normbedragen zijn door de accountant bij de controle van de jaarrekening 2020 als reëel beoordeeld.

9: Financiële overzichten

Wat heeft het ons (tot nu toe) gekost?

Bedragen in €

S=structureel

E=eenmalig

- is voordeel

Prog .	Taa k	Ontstaan door:	S/E	2021	2022	2023	2024
Autonome ontwikkelingen/extra budgetten exploitatie							
1	0.4	Ruimtecoach duurzame initiatieven	E	35.000			
1	8.1	Verkabeling hoogspanningslijnen	E	41.800			
1	8.1	Verstedelijkingsagenda	E	50.000			
1	8.1	Visie op dorpsrand Heino-N35	E	75.000			
1	8.2	Herontwikkeling locatie Brink 2	E	20.000			
		T.l.v. alg. reserve grondexploitatie	E	-20.000			
2	0.4	Brandstof voertuigen	S	10.000	10.000	10.000	10.000
		Kapitaallasten investering aankoop machine eikenprocessierups (krediet € 27.750)	S	4.052	4.052	4.052	4.052
2	5.7	1e jaar kap.lst terugramen	E	-4.052			
		Dekking verlaging externe budget plaagdierenbestrijding	S	0	-4.050	-4.050	-4.050
		Voorbereidingskrediet toekomstbestendige woonomgeving G. Norpplein	E	20.000			
		Dekking res. Stedelijke vernieuwing	E	-20.000			
2	0.3	Onderhoudsbudget voor restauratie Mok-werf	E	38.000			
		Dekking res. Onderhoud Gem. gebouwen	E	-38.000			
2	0.4	Extra kap.lst vervanging voertuig	S	4.219	4.219	4.219	4.219
		1e jaar kap.lst terugramen	E	-4.219			
2	0.4	Ged. Dekking door lagere brandstofverbruik	S	-800	-800	-800	-800
2	2.1	Voorbereiding Schoonhetenswg	E	30.000			
		Dekking reserve Wegen	E	-30.000			
2	2.1	Extra kap.lst vervanging duikerbruggen	S	3.795	3.795	3.795	3.795
		1e jaar kap.lst terugramen	E	-3.795			
3	4.3	Verlagen budget peuterwerk	E	-80.000	-21.000		
4	6.2	Overheveling budget jeugd CJG	S	-160.000	-160.000	-160.000	-160.000
4	0.4	naar Sociaal Domein	S	160.000	160.000	160.000	160.000

Prog .	Taa k	Ontstaan door:	S/E	2021	2022	2023	2024
Autonome ontwikkelingen/extra budgetten exploitatie							
6	3.1	Vervroegen ramen krediet uitvoering centrumvisie Heino	E	75.000	-25.000	-25.000	-25.000
6	5.7	Ramen budget schoonmaakkosten toilet centrum volgens 'Nette toiletten'	S	12.000	12.000	12.000	12.000
7	5.1	Subsidie Wmo-sportstimuleringsprojecten	S	32.747	32.747	32.747	32.747
7	5.1	Cofinanciering inzet buurtsportcoaches	E	22.966	45.932	45.932	
		Beschikking reserve Sportstimulering	E	-22.966	-45.932	-45.932	
7	4.2	Kapitaallasten bouw en inrichting Semi-permanente uitbreiding De Linderte	S	55.062	55.062	55.062	55.062
		Terugramen 1e jaar kap.lst.	S	-55.062			
7	5.2	Onderzoek Sporthal Hoogerheyne	E	23.000			
8	1.1	Teruggave Veiligheidsregio IJsselland jaarrekening 2020	E	-90.661			
9	0.1	Uitbreiding uren plaatsvervangend griffier	S	12.750	12.750	12.750	12.750
		Bestaande middelen plaatsvervangend griffier over hevelen naar loonsombudget	S	9.064	9.064	9.064	9.064
			S	-9.064	-9.064	-9.064	-9.064
9	0.1	Ext. ondersteuning rechtmatigheidsverantwoording	E	50.000			
Alg.	0.5	Vrijvallen stelpost renteschommelingen	E	-235.000			
Alg.	Div.	Lagere kap.lst door uitstel vervangingsinvesteringen	E	-49.009			
Alg.	0.5	Lagere dividenduitkeringen	E	39.000			
Alg.	0.7	Hogere algemene uitkering meicirculaire 2021	S	-2.309.232	-1.587.211	-654.601	-455.183
Alg.	0.7	Bijstelling BTW-compensatiefonds	S	-108.000	-108.000	-108.000	-108.000
Alg.	0.8	Jeugdhulp extra middelen	S	824.000			
Alg.	0.8	Loon- en prijsindexatie 2021 jeugd	S	224.000	224.000	224.000	224.000
Alg.	0.8	Loon- en prijsindexatie 2021 Wmo	S	135.000	135.000	135.000	135.000
Alg.	0.8	Maatschappelijke begeleiding statushouders	S	45.000			
Alg.	0.8	Brede aanpak dak-en thuisloosheid	S	32.000			
Alg.	0.8	Kerkenvisie	S	25.000			

Prog .	Taa k	Ontstaan door:	S/E	2021	2022	2023	2024
Autonome ontwikkelingen/extra budgetten exploitatie							
Alg.	0.8	Versterking anti-discriminatievoorziening	S	15.000	15.000	15.000	15.000
Alg.	0.8	Rijksvaccinatieprogramma meningokokken	S	9.000	8.000	8.000	8.000
Alg.	0.8	Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	S	9.000	9.000	9.000	9.000
Alg.	0.8	Gezond in de Stad	S	6.000	6.000		
Alg.	0.8	Waterschapsverkiezing	S	6.000	6.000	6.000	6.000
Alg.	0.8	Bijstelling middelen wet Inburgering	S	3.000	22.000	11.000	7.000
Alg.	0.8	Stelpost loonstijging 2022 gemeentepersoneel	S		454.000	454.000	454.000
Alg.	0.8	Stelpost loonstijging 2022 DOWR	S		65.000	65.000	65.000
Alg.	0.8	Stelpost LPO verbonden partijen	S		113.000	113.000	113.000
Alg.	0.8	Stelpost gesubsidieerde instellingen	S		58.000	58.000	58.000
Alg.	0.8	Stelpost algemene prijsstijging	S		210.000	210.000	210.000
Alg.	0.8	Prenataal huisbezoek jeugdgezondheidszorg	S		9.000	9.000	9.000
Alg.	0.8	Wet open overheid	S		53.000	66.000	79.000
Alg.	0.8	Wet open overheid (incidenteel t/m 2026)	S		63.000	63.000	63.000
Alg.	0.8	Bijstelling IU armoedebestrijding	S		6.000	6.000	6.000
Alg.	0.8	Extra jeugdhulpmiddelen 2022	S		537.000		
Alg.	0.8	Aftrek sociaal domein jeugd	S		-14.000	-14.000	-14.000
<i>Corona taakmutaties</i>							
Alg.	0.8	Schrappen opschalingskorting	S	294.000			
Alg.	0.8	Begeleiding kwetsbare groepen/ouderen	S	172.000			
Alg.	0.8	Cultuurmiddelen	S	125.000			
Alg.	0.8	TONK	S	95.000			
Alg.	0.8	Jeugd perspectief, mentale ondersteuning activiteiten	S	89.000			
Alg.	0.8	Schuldenbeleid en bijzondere bijstand	S	60.000			
Alg.	0.8	Afvalverwerking	S	58.000			
Alg.	0.8	Impuls re-integratie bijstandsgerechtigden	S	57.000			
Alg.	0.8	Verkiezingen	S	52.000			
Alg.	0.8	Jongerenwerk	S	21.000			

Prog .	Taa k	Ontstaan door:	S/E	2021	2022	2023	2024
Autonome ontwikkelingen/extra budgetten exploitatie							
Alg.	0.8	Heroriëntatie zelfstandigen	S	13.000			
Alg.	0.8	Voorschoolse voorziening	S	11.000			
Alg.	0.8	Jeugd aan Zet	S	10.000			
Alg.	0.7	Integratie-uitkering Voogdij 18+	S	-15.810	-987.438	-987.438	-987.438
Alg.	0.7	Integratie-uitkering SW	S	15.914	22.278	26.366	8.258
Alg.	0.7	Integratie-uitkering deel re-integratie	S	-3.817	-4.164	-4.516	-4.839
Alg.	0.8	Jeugd indexatie 2021 voogdij 18+	S	15.810	15.810	15.810	15.810
Alg.	6.72	Stelpost kosten jeugd woonplaatsbeginsel	S		971.628	971.628	971.628
Alg.	0.8	Stelpost participatie/ SW	S	-15.914	-22.278	-26.366	-8.258
Alg.	6.5	Re-integratie	S	3.817	4.164	4.516	4.839
Alg.	0.4	Kasschuifnadeel-mutatie reserve SPP/Loonsomkader	E		98.688	18.710	
		Extra middelen E-HRM	E	47.000			
Alg.	0.4	Dekking t.l.v. egalisatiereserve DOWR	E	-47.000			
Div	0.4	Premie brandverzekering	S	51.350	51.350	51.350	51.350
		Vervanging FMI	E	49.200			
Alg.	0.4	Dekking t.l.v. egalisatiereserve DOWR	E	-49.200			
		E-suite vervanging/vernieuwing	E	25.000			
Alg.	0.4	Dekking t.l.v. egalisatiereserve DOWR	E	-25.000			
Div	Div	Eenmalige kleine en administratieve wijzigingen	E	0			
Div	Div	Structurele kleine en administratieve wijzigingen	S	-3.061	-3.061	-3.061	-3.061
Div	Div	Voordelen doorschuiven kredieten naar 2022	E	-1.008.338	699.740	199.000	64.000
Div	Div	Overig mutaties kredieten	E	101.540	111.751		
Div	Div	Rentevoordeel schuiven kredieten	E	-11.520	-82.761		
Div	Div	Afschrijvingsvoordeel kredieten	E	-50.458	-280.734		
Totaal gevolgen zomernota 2021				-946.892	962.537	1.046.173	1.100.881
Totaal eenmalig				E -1.046.712	500.684	192.710	39.000
Totaal structureel				S 99.820	461.853	853.463	1.061.881
Totaal				-946.892	962.537	1.046.173	1.100.881

Aanpassingen per programma totaal

Bedragen in €

- is voordeel

Nr. Programma		2021	2022	2023	2024
1	Ruimt.ontwikkeling, woon- en werkomg.	-328.904	255.506	165.450	65.450
2	Integraal beheer openbare ruimte	-66.677	-29.282	13.166	13.166
3	Onderwijs, werk en inkomen	-92.097	-39.114	-21.850	-3.419
4	Maatsch. ondersteuning en jeugdhulp	1.282.419	1.869.438	1.122.438	1.122.438
5	Duurz.heid, klimaatadaptatie, energietrans.	-126.184	126.184	0	0
6	Economie	17.000	22.000	22.000	-13.000
7	Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed	65.447	157.509	127.509	127.509
8	Openbare orde en veiligheid	-89.861	800	800	800
9	Bestuur en dienstverlening	2.750	72.750	12.750	12.750
Alg Alg. dekkingsmiddelen, resultaten, onvoorz.		-663.893	-2.435.791	-1.442.263	-1.325.694
Totaal		0	0	0	0

Begroting 2021 na wijzigingen zomernota

Bedragen in €

- is voordeel

Begroting 2021				Prognose 2021			Verschil saldo
Progr.	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	begroting-prognose
1	11.229.146	-6.911.194	4.317.952	10.781.403	-6.792.355	3.989.048	-328.904
2	16.567.958	-6.510.902	10.057.056	16.111.533	-6.121.154	9.990.379	-66.677
3	18.208.830	-9.108.172	9.100.658	18.196.205	-9.187.644	9.008.561	-92.097
4	25.327.945	-2.928.268	22.399.677	26.217.139	-2.535.043	23.682.096	1.282.419
5	3.885.578	-4.058.686	-173.108	3.626.823	-3.926.115	-299.292	-126.184
6	1.855.819	-908.215	947.604	1.531.683	-567.079	964.604	17.000
7	7.274.423	-1.621.529	5.652.894	7.397.855	-1.679.514	5.718.341	65.447
8	3.577.062	-375.481	3.201.581	3.472.201	-360.481	3.111.720	-89.861
9	3.093.320	-642.937	2.450.383	3.096.070	-642.937	2.453.133	2.750
Alg	15.694.889	-73.649.586	-57.954.697	16.786.513	-75.405.103	-58.618.590	-663.893
Totaal	106.714.970	-	0	107.217.425	-	0	0
		106.714.970			107.217.425		

Bijlagen

1. Stand algemene bestemmingsreserve 2021
2. Overzicht mutaties in reserves 2021
3. Overzicht beschikbaar te stellen kredieten 2021
4. Stand van onvoorzien 2021 (structureel en eenmalig)

Bijlage 1: Stand algemene bestemmingsreserve 2021

Bedragen in €

Omschrijving	Mutatie	Stand
Stand per 1 januari 2021		17.588.646
Rekeningsresultaat 2020		1.947.964
Totaal		19.536.610
<i>Claims via raadsbesluit rekening 2020:</i>		
* lijst eenmalige kredieten naar 2021	-1.234.509	
* eenmalige uitgaven 2020 naar 2021	-934.582	
* stelposten algemene uitkering naar 2021	-538.365	
* eenmalige posten ten laste van Algemene bestemmingsreserve	-716.377	
Totaal	-3.423.833	
Overbrengen kapitaalkredieten van 2020 naar 2021 al t.l.v. algemene bestemmingsreserve	-823.952	
Totaal		-4.247.785
Saldo per 1-1-2021		15.288.825
Dekking begroting 2021		-3.247.199
3e wijziging 2021 amendement afval		-160.000
4e wijziging 2021 verkoop de Joetse t.b.v. Strunk		200.000
148e wijziging deel N35 naar 2022		500.000
Doorschuiven kredieten 2020 naar 2021 en verder		-1.529.631
Dekking begroting 2022		-329.509
148e wijziging deel N35 uit 2021 naar 2022		-500.000
Doorschuiven kredieten 2020 naar 2021 en verder		-89.136
Dekking begroting 2023		12.835
Doorschuiven kredieten 2020 naar 2021 en verder		-50.000
Dekking begroting 2024		92.850
Stand algemene bestemmingsreserve per 31 december 2021		10.189.035

Bijlage 2: Overzicht mutaties in reserves 2021

Bevoegdheid van de raad.

Bedragen in €

- is voordeel

Wijz.nr	Omschrijving reserve	Omschrijving	Bedrag
Uitname uit reserves:			
107	Strategische pers. planning	Dekking kapitaallasten laptops	-7.670
109	Strategische pers. planning	Doorontwikkeling domein Bedrijfsvoering fase 2 uit 2020	-83.000
130	Strategische pers. planning	Generatiepact deels terugdraaien	8.427
148	Alg. bestemmingsreserve	Deel N35 naar 2022	500.000
160	Alg. bestemmingsreserve	Sportakkoord corr. uit 2020 overbrengen	-9.879
152	Kracht van Salland	M8802050 LAG Salland	-4.824
103	Egalisatiereserve DOWR	Aanbesteding nieuw financieel systeem	-24.000
103	Egalisatiereserve DOWR	Implementatie E-HRM systeem	-24.000
103	Egalisatiereserve DOWR	Uitvoeringsplannen DOWR-I	-9.900
132	Egalisatiereserve DOWR	Dimpact vervanging E-suite	-12.230
Totaal uitname			332.924
Storting in reserves:			
130	Strategische pers. planning	Strategische personeelsplanning	2.559
161	Alg reserve grondexpl.	GreX 2021 uit rekening 2020	-872.639
100	Gemeentelijke gebouwen	Spec. reiniging zonnepanelen	-3.500
127	Gemeentelijke gebouwen	Planningstool beheer	-3.500
149	Egalisatiereserve sociaal domein	Hogere voorl BUIG uitkering 2021	300.838
Totaal storting			-576.242

Bijlage 3: Overzicht beschikbaar te stellen kredieten 2021

Bevoegdheid van de raad.

Bedragen in €

Wijz.nr	Omschrijving	WBS	Dekking	Bedrag
104	Onderhoudsmachine kunstgras	M7055640	Stelpost vervangingsschema	60.914
136	Topverluchter	M7055650	Stelpost vervangingsschema	19.972
136	Borstelmachine kunstgras	M7055660	Stelpost vervangingsschema	11.198
114	Regiodeal Zwolle	M8310122	Subsidie provincie	200.000
144	Warenmarkt onderzoek	M8310124	Subsidie provincie	27.000
144	DPO-onderzoek	M8310125	Subsidie provincie	13.000
160	Sportakkoord 2020-2021	M8530001	Subsidie provincie	40.000
145	Warmtetransitie	M8704002	Extra bijdrage RVO	20.660
138	Tijd ondersteuning Toezicht & Handhaving	M8723103	Specifieke uitkering rijk	136.548
126	Kavelruil Laag Zuthem	M8801989	Bijdragen derden/provincie	122.330
152	LAG Salland 2021-2023	M8802050	Bijdrage RVO	77.188
105	Intensivering energietoezicht	M8810011	Bijdrage provincie	9.690
Totaal				738.500

Bijlage 4: Stand van onvoorzien 2021 (structureel en eenmalig)

Bedragen in €

Nr.	Omschrijving	Mutatie	Stand
Onvoorzien; structurele middelen			
	Geraamd bij primitieve begroting 2021	50.000	
	Geraamd bij 2e wijziging 2021; taakstelling nieuw voor oud	-10.000	
	Resteert d.d. 7 juni 2021		40.000
Onvoorzien; eenmalige middelen			
	Geraamd bij primitieve begroting 2021	50.000	
	Geen mutaties in 2021	0	
	Resteert d.d. 7 juni 2021		50.000